

V spomin Ivanu Regentu

V torek zjutraj je v Ljubljani umrl Ivan Regent, najstarejši slovenski komunist.

Rodil se je 24. januarja 1884. leta v Kontovelu pri Trstu in šele 18 let je bil star, ko je med krvavo stavko tržaških delavcev leta 1902 postal član jugoslovanske socialdemokratske stranke. Kmalu je postal vodilna osebnost delavskega gibanja na Tržaškem in Primorskem, pozneje pa tudi ena vodilnih osebnosti italijanske socialistične partije in eden ustanoviteljev komunistične partije Italije.

Po nalogu KPI je leta 1927 emigriral iz Trsta v Ljubljano, kjer je delal dve leti, potem pa ga je monarhofašistični režim prisilil v emigracijo preko Dunaja, Pariza in Berlina v Moskvo, kjer je živel od leta 1931 do februarja leta 1945, ko je preko Beograda prišel v osvobojeno Belo krajino. V Moskvi je delal kot član sekretariata Rdeče pomoči, mimo tega pa je vodil jugoslovansko sekcijo pri zavodu za prevajanje marksistične literature. Od leta 1941 do vrnitve v domovino je bil tudi član vseslovenskega komiteja in vodja slovenske oddaje radia Moskve.

Kot svoj poklic je Ivan Regent vedno navajal »novinar in publicist«. To je zares tudi bil, čeprav je dokončal samo osnovno šolo in čeprav je svojo življenjsko pot začel kot pristaniški delavec. Leta 1908 je ustanovil in urejal glasilo primorskih socialistov »Delavski list«, enajst let pozneje pa je bil glavni pobudnik za ustanovitev poljudne revije »Njiva« in časopisa »Delo«. Novinarskemu in publicističnemu delu je ostal zvest do smrti, enako kot je do smrti ostal zvest ljudskoprosvetnemu delu, s katerim je začel leta 1905 v Trstu, ko je ustanovil delavsko prosvetno društvo »Ljudski oder« — prvo slovensko ljudsko univerzo, ki je delovala vse do leta 1921, ko so jo uničili fašisti. Na odru te delavske univerze je večkrat govoril tudi njegov prijatelj Ivan Cankar. Tudi po osvoboditvi, ko je bil član najvišjih državnih in političnih organov je Ivan Regent še vedno našel čas, da širi kulturo in prosveto; dolga leta je bil predsednik, pozneje pa častni predsednik Zveze kulturno prosvetnih društev.

Ime Ivana Regenta bo v knjigi narodnostnega in razrednega boja slovenskega naroda ostalo za vedno zapisano na najvidnejšem mestu.

DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

Sobota, 30. septembra 1967

Št. 38, leto XXVI

Tovarna igel iz Kobarida sodi pri nas med tiste delovne organizacije, ki so se morale same postaviti na lastne noge brez tuje pomoči, ali še boljše brez »botrov«, kot pravimo. Tako kot drugi kolektivi se tudi TIK iz Kobarida bori z najrazličnejšimi težavami. Največja pa je trenutno za njih ta, da morajo v zelo kratkem roku odplačati posojilo, ki so ga najeli za gradnjo novih proizvodnih prostorov. O tem in o premagovanju težav, s katerimi se srečujejo, bomo obširneje pisali v prihodnji številki Delavske enotnosti. Naš posnetek pa prikazuje orodjarje, ki so tudi dobili nove delovne prostore

Tovarna barv in lakov

Specializirana za proizvodnjo najsodobnejših zaščitnih sredstev za potrebe industrije in široke potrošnje.

Najnovije za pomorstvo — avtomobilistiko — les — gradbeništvo in ostale veje lahke in težke industrije — antikorozivna zaščita — zaščita proti kemikalijam — atmosferskim razmeram in različnim mehničnim in kemičnim vplivom. ZAHTEVAJTE PROSPEKTE, NAVODILA, NASVETE IN TEHNIČNO POMOČ!

RAZŠIRJENA SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS:

Doseženi rezultati upravičujejo optimizem glede nadaljnega razvoja gospodarstva

- Polna podpora nadaljnjim ukrepom v okviru gospodarske reforme ● Samo s povečanjem proizvodnje lahko rešimo različne probleme našega gospodarstva ● Občni zbor ZSS je predviden za drugo polovico januarja prihodnjega leta

— Pretežni del našega članstva se globoko zaveda, da je v nadaljnjem razvoju našega gospodarstva možna samo ena pot — pot gospodarske reforme. Naš optimizem glede perspektiv gospodarstva je materialno upravičen, saj smo že dosegli lepe uspehe. Sindikati moramo politično podpreti nadaljnje ukrepe na liniji reforme, ki se pripravljajo — in če se bomo pri tem naslonili na najbolj napredni del naših delavcev, bomo gotovo uspeli v naših prizadevanjih. —

S temi besedami je predsednik RS ZSS Ivo Janžekovič povzel živo razpravo na razširjeni seji predsedstva slovenskih sindikatov, ki je bila minuli petek posvečena polletnim rezultatom gospodarjenja v Sloveniji s ciljem, da omogoči družbeno-politično oceno gibanj v gospodarskih organizacijah v zvezi z ostvarjanjem gospodarske reforme. Seji sta prisostvovala tudi Marjan Rožič, sekretar Centralnega sveta ZSJ, in Stjepan Šaubert, sekretar Centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva.

Pred to razpravo so bila predhodna posvetovanja s predsedniki občinskih sindikatov, člani MSS Ljubljana pa so običajno

skali vse večje delovne kolektive na svojem območju in se tako seznanili z njihovim položajem. Na podlagi teh priprav je podpredsednik RS ZSS Andrej

Verbič lahko v svoji uvodni besedi na seji vodstva slovenskih sindikatov realno prikazal tako polletne rezultate gospodarskih (Nadaljevanje na 2. strani)

— Prav takšno tovarno imajo v sosedni republiki, pa imajo že tam težave s prodajo. Zakaj še pri nas enaka tovarna?

— Da jim bomo konkurirali — z neprodanimi zalogami.

Karikatura: ANDREJ NOVAK

KAKO IN ZAKAJ JE SANA V HOČAH ZAČELA ODPUŠČATI DELAVCE

Izigrani kolektiv

Zenska je jokala: »Mož ima komaj 40.000 dinarjev pokojnine, imam tri otroke in zdaj so me postavili na cesto.« Delavka, ki je sedela ob njej, je rekla: »Pa jaz? Oče je bil partizan, že tri mesece je v zdravilišču in ne more skrbeti za družino. Štirje otroci so še doma, ki hodijo v šolo. Kaj bo z nami?« Spet druga delavka je ihto pojasnjevala: »Mož piše, stanovanja nimamo, hišo gradim; kje naj zdaj, ko so me odpustili, vzamem denar — ne za hišo, za družino?« Njena sosedja je rekla: »Imam dva otroke, mož zasluži 56.000 dinarjev, bomo zdaj štirje živeli samo s tem zaslužkom?« In vse so še dodale: »Odpustili pa niso tistih, ki jim močje dobro zaslužijo.«

Te izjave sem zapisal ob koncu našega obiska v Sani, tovarni čokolade, bonbonov, keksov in pecilnih praškov v Hočah — na sestanku z nekaterimi odpuščenimi delavkami.

Se prej pa smo se v upravi podjetja pogovarjali:

Julij Planinc, predsednik Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobakne industrije, Dalibor Hladnik, tajnik tega republiškega odbora, Otmar Grazer, predsednik občinskega odbora istega sindikata v Mariboru, in Stane (Nadaljevanje na 6. strani)

Preden izbereš svojo vzmetnico me dobro poglej samo mene kličejo **jogi**

... kajti vzmetnic je mnogo, jogi pa samo tista, ki jo proizvaja **HEBLÖ**

ALFA STUJIK 87 NLO 6

REZERVIRANI STOLPEC

KARLA DRNOVŠEK

upokojena natakaričica iz Ljubljane

● Počitniška sezona je mimo. Kam ste jo mahnil vi, na morje, v hribe ali pa ste bili kar doma?

Kam sem jo mahnila, v hrib po kostanj in gobe. Tako kot vsako leto. Lani sem nabrala 130 litrov borovnic, letos pa sem dosegla rekord, nabrala sem jih kar 250 litrov. Nekaj sem jih porabila sama, drugo pa sem prodala.

Se malo, pa bo že kostanj zrel in gobe so že pognale iz tal. Vsak dan jih hodim nabirat na Orle ali pa v Podsmreko.

Lani sem na tak način zaslužila za televizor, letos pa bi rada kupila še stabilizator in, če bo ostalo kaj denarja, včasih pomislim tudi na hladilnik, tisti najmanjši.

Pokojnina je nizka, z njo se komaj preživljam. Če bi še ne šivala, ne vem, kako bi živela. Da bi pa šla na dopust, to je lahko le želja. Morda bom, za nekaj dni, še šla k bratu v Kranj, na morju pa je za upokojece predrago. Nikogar pa ni, ki bi upokojevcem omogočil res ceneno letovanje. Saj ne zahtevamo veliko, le čisto posteljo, skromno kosilo in nekaj malega za zajtrk in večerjo. V počitniških domovih pa imajo povsod tako razkošne menuje...

JOŽE BABAROVIC

upokojeni kurjač iz Ljubljane

● Kako ste preživeli letošnje poletje, boljše, slabše ali tako kot lani?

Slabše kot lani. Bolan sem, astmo imam in težko diham. Vse poletje sem bil doma. In kaj počnem? Casopise prebram, gledam televizijo, če pa postije sonce, grem na vrt. Tudi danes popoldne bom šel. Fižol bom obral in ga dal sušit.

Dopoldne pa sem kar doma. Zunaj je že mraz, pa megla. Takšno vreme je za astmatike najslabše. Na televiziji sem videl, da je na morju še toplo, 26 stopinj je v Splitu. Rad bi šel na morje, morskimi zrak mi pomaga. Pa nimam denarja.

Pravijo, da bomo oktobra dobili upokojevcem po 8000 starih tisočakov. Za dopust, pravijo. Ali ne vedo, da stane že samo vožnja toliko — kje pa je še prenočišče in hrana?

Deset ali pa 14 dni morja mi še ne pomaga, le malo ogrejem se. Da bi pa ostal en mesec na morju, toliko ne dobim niti pokojnine. Imam pa še ženo. Zadnjič sva bila na počitnicah pred 6 ali sedmimi leti.

Ko sem še delal, kuril sem peči v Centralni lekarni v Ljubljani, je bilo drugače. Takrat se nisem bil bolan. Takole jeseni sem jo vedno mahnil v gozd. Po gobe in kostanj, pa šoje sem rad lovil. Sedaj pa so ostali samo še spomini.

ANGELA SODJA

upokojena gospodinjska pomočnica iz Ljubljane

● Ali ste že bili na počitnicah in kje ste bili?

Nikjer nisem bila. Imela pa sva z možem veliko načrtov. Nameravala sva iti za nekaj dni na Mežakljo ali kam drugam, pa so nama načrti padli v vodo.

Oba sva bolna. Mož težko hodi, mene pa daje astma. Ne moreva prav dosti hoditi.

Rada bi šla pa v Rim. Bila sem že tam, ko sem bila še mlada, z družino, pri kateri sem služila. Tudi v Bolgariji sem bila. Sedaj bi šla pa rada pogledat, če so se ta mesta, ki sem jih že videla, kaj spremenila. Gotovo so se. Pa ni denarja, ne zdravja.

Zadnjič sva bila z možem na počitnicah pred šestimi leti. Takrat sva oba še dobro hodila. Bila sva v Dubrovniku, Sarajevu, pa tudi Beograd sva si ogledala. Lani sva bila pri moji sestri v Lescah, nekaj dni pa sva preživela pri moževem bratu na Stajerskem.

In letos? Za en dan sva šla v Lesce. Znanec naju je zapeljal z avtomobilom. Pa mi gorenjski zrak tako dobro dene, veliko laže diham in nimam napadov astme. In sestra me je povabila, da se z možem še oglasiva pri njej v Lescah. Ko bodo oktobra izplačali dodatek za dopust, bova za nekaj dni res šla na Gorenjsko.

NAJMODERNEJŠE
ROČNO ORODJE ZA
VSAKEGA VOZNIKA

Vsestransko uporabno tudi v gospodinjstvu in pri drugih hišnih opravilih

Doseženi rezultati upravičujejo optimizem glede nadaljnega razvoja gospodarstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

organizacij, kakor tudi politično vzdušje v zvezi s sedanjim položajem. Naj na kratko povzamemo, kaj je tovariš Verbič povedal v svoji uvodni besedi in kaj je bilo poudarjeno v razpravi, ki ji je sledila:

OSTVARJAMO OSNOVNE CILJE REFORME

■ V prvi polovici letošnjega leta se je proizvodnja v Sloveniji povečala za 3,6%, v prvih osmih mesecih pa za 2,8% v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Izvoz je v prvem polletju porasel za 11,1%, oziroma skoro za trikrat več, kot se je povečala proizvodnja. Izredno povečanje izvoza so zabeležile predvsem tiste panoge, ki so tudi drugače najbolj napredovale. Hranilne vloge so danes za več kot dvakrat večje, kot so bile v času, ko smo začeli izvajati gospodarsko reformo, potrošniški krediti pa so se v istem obdobju zmanjšali za eno četrtino.

To pa pomeni, da slovensko gospodarstvo ostvarja osnovne cilje reforme in da se predvsem stabilizira. Znotraj gospodarstva prihaja vse bolj do pregrupiranja, največji uspeh pa so zaznamovala tista podjetja, ki imajo realne razvojne možnosti. Stabilizacija gospodarstva je vplivala tudi na miselnost delovnih ljudi, ki vse bolj pritiskejajo na strokovne službe, zahtevajoč od njih jasen odgovor na različna vprašanja nadaljnega poslovanja. Vse večje število delovnih organizacij že lahko pokaže načrte za svojo sanacijo, povečuje pa se tudi število podjetij, ki so že izdelala in sprejela svoje perspektivne načrte razvoja. Krepijo se integracijski procesi, prihaja tudi že do povezovanja med industrijo in trgovino. Delovni kolektivi so našli pot iz ograjenih dvorišč svojih tovarn in so začeli prehajati tudi že občinske meje. Sodelujejo tudi že z inozemskimi partnerji — vse to pa so znaki, ki se jih lahko samo veselimo.

NAJVEČJA PROBLEMA: DELITEV DOHODKA IN ZAPOŠLOVANJE

Pri vse tem pa seveda ne manjka tudi problemov in to celo resnih problemov. Mednje vsekakor spada vprašanje tistih približno 200 slovenskih gospodarskih organizacij, ki delajo tako rekoč samo za osebne dohodke in ki niso sposobne zagotoviti svoje reprodukcije. Za rešitev problema teh podjetij bo nujna koordinirana akcija izvršnega sveta, skupščine, zbornice in sindikatov, ki pa bo možna šele po predhodni skupni analizi celotnih gospodarskih gibanj, ki bo pokazala, kakšni ukrepi so potrebni.

Tudi slovensko gospodarstvo se bori z znatnimi zalogami, s problemom medsebojnih zadolžitvev, s problemom izvoza posameznih vrst blaga, ki ga moramo izvažati v ostri mednarodni konkurenci itd. Vse to so resne težave, ki zahtevajo čimprejšnjo rešitev — vendar pa mora ta rešitev biti na liniji reforme, ne pa na liniji vračanja na stare metode gospodarjenja.

Vseeno pa slovenski sindikat menijo, da sta trenutno najbolj pereča naslednja dva problema: delitev oziroma vprašanje oseb-

nih dohodkov in pa vprašanje zaposlovanja oziroma nezaposlenosti. Ti dve vprašanji nista zadosti proučeni in verjetno je tudi zato toliko njihovih tolmačenj. Prav zaradi tega se je predsedstvo slovenskih sindikatov odločilo, da ju bo podrobno proučilo na eni izmed svojih prihodnjih sej.

■ V primerjavi s prvim pol-

no je njihovo število v resnici precej višje, sodeč vsaj po tem, da se na slovenskem trgu delovne sile vsako leto prijavi 13 tisoč novih parov delovnih rok, ki zahtevajo prvo zaposlitev. Prav te nove generacije novih delavcev predstavljajo tudi največji problem, ker je med njimi mnogo takšnih, ki nimajo niti osemelitve oziroma ki nimajo

nobene kvalifikacije. Gospodarstvo pa, ki se modernizira, rabi vedno manj nekvalificiranih delavcev, pa je prav zato trenutno najvažnejši problem, kako usposobiti mlade ljudi za polnopravno vključitev v sodobno industrijo.

■ Problem nezaposlenosti je predsedstvo RS ZSS ocenilo kot ekonomski, kakor tudi kot socialni problem, ki mu moramo posvetiti vso pozornost. Odločno pa odbija vse pritiske, ki bi na račun problema brezposelnosti želeli izsiliti vrnitev na staro, ne glede na to, odkod takšni pritiski prihajajo — ali s strani tistih dejavnikov v gospodarstvu, ki nočejo, ali pa ne morejo razumeti zahtev reforme, ali pa od tistih emigrantskih krogov, ki trdijo, da Slovenijo izkoriščajo ostale republike in da zato ni sposobna zagotoviti kruha svojim mladim. Vodstvo slovenskih sindikatov meni, da vprašanje zaposlovanja ne moremo razreševati ločeno od vprašanja gospodarjenja v celoti, ter da rešitev tega problema lahko iščemo samo na liniji reforme, na liniji ekspanzije gospodarstva, za katero moramo mobilizirati vse gospodarske organizacije, pri tem pa se naslanjati na najbolj razvedne sile delavskega razreda.

Na koncu svoje seje je predsedstvo RS ZSS sprejelo tudi sklep, da bo občni zbor zveze slovenskih sindikatov v drugi polovici januarja prihodnjega leta.

MILAN POGAČNIK

STIKI S TUJINO

KONSTRUKTORJEVI DELAVCI NA ČEŠKEM IN MADŽARSKEM

Letošnji program sindikalne podružnice SGP Konstruktor Maribor prvič predvideva tudi sodelovanje s sorodnimi kolektivi v inozemstvu. Zato je prišlo do tesnejših stikov z nekaterimi češkimi in madžarskimi gradbenimi podjetji, s katerimi SGP Konstruktor tudi sicer vse bolj poslovno tehnično sodeluje.

Ob letošnjih izletih mariborskih gradbincev na Madžarsko v Zalaegerszeg, na Blatno jezero in v Budimpešto, kjer so bili gostje sindikalne organizacije podjetja Közuti Üzemű Vállalat ter ob povratnem obisku madžarskih tovarišev so se dogovorili za še tesnejše sodelovanje tudi v športu, izmenjavi letnih dopustov in občasnih obiskov gradbincev-strokovnjakov.

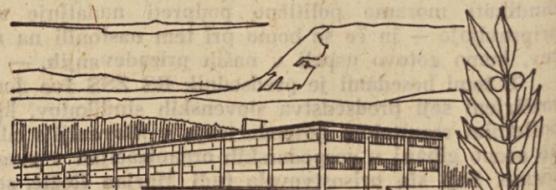
O podobnem načinu sodelovanja se sindikalna podružnica SGP Konstruktor Maribor dogovarja tudi s češkimi gradbinci. Zanimivo pa je, da se je uprava podjetja medtem že dogovorila z istoimenskima podjetjema Pozemny Stavby iz Moravske Ostrave in Čeških Budejovic za izmenjavo strokovnjakov in vajencev. Le-ti naj bi se del učne dobe izmenoma usposabljali na gradbiščih obeh podjetij.

-mG

letjem lanskega leta so se nominalni osebni dohodki v Sloveniji povečali za 16%, v primerjavi s prvimi osmimi meseci pa za 14%. Skladi podjetij so se v istem času zmanjšali za 22 milijard S-din, zato pa se je amortizacija povečala za 18 milijard S-din. Vseeno pa drži, da so tako nominalni kakor tudi realni osebni dohodki (življenjski stroški so se v tem času povečali za 8%) presegli povečanje proizvodnje in je zato v zvezi z zmanjšano akumulativnostjo slovenskega gospodarstva večkrat slišati vprašanje, ali morda prav osebni dohodki niso tista luknja, skozi katero izteka akumulacija slovenskega gospodarstva.

V razpravi o tem vprašanju je predsedstvo slovenskih sindikatov odbilo pavšalne ocene in zahtevalo podrobno analizo tega kompleksnega problema. Res je namreč, da povečanje osebni dohodkov presega povečanje proizvodnje in delovne storilnosti ter da ni usklajeno z realizacijo proizvodnje; res pa je tudi, da je razmerje med osebni dohodki in realizirano proizvodnjo danes precej boljše, kot pa je bilo kdajkoli doslej. Drži tudi to, da osebni dohodki niso mnogo iznad ravnih celega lanskega leta in da na akumulacijo gospodarstva v znatni meri vplivajo tudi povečane obveze do družba. Kaže, da se je znaten del akumulacije prelil v obratna sredstva in da podjetja predvsem zaradi povečanih zalog niso sposobna več investirati v svojo modernizacijo.

To je verjetno tudi eden najvažnejših vzrokov, da zaposlovanje nove delovne sile ne poteka s predvidenim tempom. V Sloveniji je sedaj prijavljenih 14.000 brezposelnih, toda verjet-

20 LET
Nanos

VELETRGOVSKO PODJETJE IMPORT-EXPORT

NANOS POSTOJNA

PRAZNUJE LETOS 20-LETNICO OBSTOJA

Uspešnost poslovanja in skrb za potrošnika v tem času dokazujejo številne sodobno opremljene in bogato zalozene poslovalnice naših obratov Postojna, Koper, Portorož, Buje, Čabar, Sadje-zelenjava Koper.

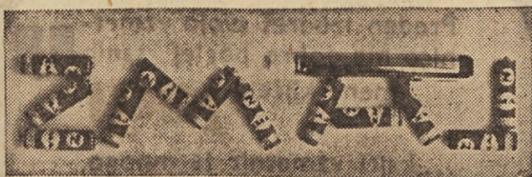
Podjetje ima lastno hladilnico v Dekanih in sodobna skladišča v Postojni.

Obiščite naše trgovine in se prepričajte o bogati izbiri, solidnih cenah in vpljudni postrežbi!

Nanos

ZA VAŠ TRANSISTOR, ZA VAŠO ELEGANTNO BATERIJSKO SVETILKO SAMO 1,5 V BATERIJE

Z OBČINSKIH
SINDIKALNIH
SVETOV

POČITNIŠKA SKUPNOST

alpe
adria

PRI MESTNEM SINDIKALNEM SVETU V LJUBLJANI

● GORNJA
RADGONA:

Na radgonskem občinskem sindikalnem svetu so razpravljali o položaju družbene obrti. Skupaj z vodstvi družbene političnih organizacij so si enotni v tem, da je zasebna obrt v boljšem položaju od družbene. To utemeljujejo s tem, da zasebnim obrtnikom ni treba voditi poslovnih knjig, kot morajo to delati v družbeni obrti, da zasebniki plačujejo davek od osebnega dohodka in prometni davek v pavšalnem znesku, dalje da v obrtnih podjetjih skrbijo za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih, medtem ko v zasebni obrti kvalifikacija sploh ni pomembna. Razen tega je v občini zelo razvito sušmarstvo, ki ga tudi pristojni organi ne preprečujejo. Ugotovili so več primerov izkoriščanja delavcev in vajencev pri zasebnikih, ki se med drugim kaže v nizkih osebnih dohodkih in v nadurnem delu. Občinski sindikalni svet meni, da bi bilo treba dopolniti predpise o zasebni obrti in določiti, s katero vrsto dejavnosti se lahko ukvarja posamezni obrtnik glede na pogodbo, ki bi jih moral zakon bolj precizirati. Uvesti bi kazalo tudi obvezno evidenco o materialnem poslovanju zasebnih obrtnikov ne glede na višino ustvarjenega dohodka. T. S.

● KRANJ:

Na predsedstvu občinskega sindikalnega sveta v Kranju so pred kratkim razpravljali o pripravi na občni zbor in o programu dela raznih organov občinskega sindikalnega sveta do občnega zbora, ki bo konec tega leta. Predvsem bi na letošnjem sindikalnem občnem zboru, tako so menili člani predsedstva, morali razpravljati o aktualnih družbenih in ekonomskih vprašanjih, ki se v delovnih organizacijah pojavljajo ob uresničevanju gospodarske in družbene reforme. Razen tega so se dogovorili, da bodo na občnem zboru razpravljali tudi o standardu delavcev, o vlogi in metodah dela sindikata itd. Predvidevajo, da bo v razpravah in pripravi na občni zbor sodelovala večina članov sindikata v občini. Na delovnih konferencah sindikalnih podružnic, ki bodo od 16. do 23. oktobra, bodo pregledali dosedanje delo sindikata in hkrati izvolili delegate za občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Te konference pa bodo hkrati tudi priprava na plodno razpravo na občnem zboru.

● NOVA GORICA:

Na razširjeni seji področnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez za območje občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin so med drugim razpravljali tudi o tem, da je v nekaterih delovnih organizacijah med člani samoupravnih odborov nastalo mrtvilo, ker se zaradi poostrenih delovnih pogojev bojijo, »da bi zinili kaj narobe«. Sindikat bo pomagal v takih delovnih organizacijah članom samoupravnih organov objektivno presojati pojave in jih bo zaščitil pred morebitnim šikaniranjem. Podpiral pa bo le tiste, ki se bodo zavzemali za vprašanja skupnega interesa celotnega delovnega kolektiva, ne pa tistih, ki se potegujejo za osebne koristi ali za interese določenih skupin. T. B.

■ VSAKO SOBOTO DVODNEVNI AVTOBUSNI WEEKEND
IZLET

Ljubljana—Kranjska gora—Belopeška jezera—Trbiž—Predil—Bovec—Soča—Vršič—Mežakla—Ljubljana

Sobota, 1. dan:

Odhod iz Ljubljane ob 7. uri izpred Turističnega biroja Ljubljana-transporta, Trdinova 3. — V Kranjski gori krajši postanek in topla malica. Nadaljevanje poti do Belopeških jezer — enourni počitek. — Trbiž — ogled znamenitosti, nato prosto. — Krajši postanek na Predilu 1.156 m. — Bovec — ogled zgodovinskih znamenitosti iz prve svetovne vojne. V Soči — večerja, prenočišče.

Nedelja, 2. dan:

Po zajtrku nadaljevanje poti do Vršiča, postanek, nato do Mežakle, kjer bo kosilo. Povratek v Ljubljano zvečer. Cena aranžmaja 75,00 N-din na osebo.

■ DVODNEVNI AVTOBUSNI WEEKEND IZLET

Ljubljana—Nova Gorica—Stara Gorica—Udine—Trbiž—Kranjska gora—Mežakla—Ljubljana.

Sobota, 1. dan:

Odhod iz Ljubljane ob 6. uri izpred Turističnega biroja Ljubljana-transporta, v Trdinovi 3. — Vožnja preko Postojne, Vipave, Ajdovščine in Nove Gorice do državne meje. Po obmejnih formalnostih nadaljevanje poti do Stare

Gorice in Vidma. Popoldne odhod proti Trbižu, kjer bo daljši postanek. — Proti večeru prihod v Kranjsko goro. Večerja, prenočišče.

Nedelja, 2. dan:

Zajtrk. Popoldne je namenjeno sprehodom. Okoli 11. ure odhod na Mežaklo, kjer vas čaka kosilo. — Popoldne prosto, proti večeru povratek v Ljubljano.

Cena aranžmaja na osebo 85,00 N-din. Cene navedenih aranžmajev so skalkulirane za odhod iz Ljubljane. Če pa bi kolektiv želel prevoz do Ljubljane, vam ga lahko organiziramo. PRIJAVITE SE DO VSAKEGA PETKA DO 12. URĀ NA UPRAVI POČITNIŠKE SKUPNOSTI »ALPE-ADRIA«, LJUBLJANA, MASARYKOVA 44, TELEFON 310-264.

■ PREŽIVITE PRIJETEN KONEC TEDNA V NAŠIH DOMOVH PO NAJNIZJIH PENZIONSKIH CENAH:

V Kranjski gori v Domu pri mlinu, na Mežakli, Dom Alpe-Adria v Soči, v Trenti Dom Razor in Soča po 22.—N-din! Na Belem križu nad Portorožem za 22.—N-din, v Portorožu, Vojkov dom za 28.—N-din, v Poreču, Dom Alpe-Adria za 23.—N-din (do 1. oktobra), v Selcah pri Crikvenici, Dom Alpe-Adria za 23.—N-din.

■ PODJETJA, USTANOVE!

Ce iščete primerne prostore v mirnem kraju za seminar, konferenco ali posvetovanje, ki ga boste priredili, potem se obrnite na Počitniško skupnost Alpe-Adria, Masarykova 44. Na voljo vam je Vojkov dom v Portorožu s 70 prenočišči, restavracijo z dobro kuhinjo in konferenčno dvorano.

OB SEJI PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

OKREPITI PODRUŽNICO

Pred seboj imam drobno knjižico, v kateri sta Center za raziskovanje javnega mnenja pri Republiškem sindikalnem svetu in Republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez zbrala mnenja več kot dva tisoč anketiranih delavcev prometa in zvez o njihovem sindikatu.

O podatkih, zbranih v tej knjižici, so minuli petek razpravljali na seji predsedstva Republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez.

Naj jih nekaj preprišem.

Več kot polovica anketiranih članov v posameznih delovnih organizacijah (od 64 do 53 %) sodi, da se je njihova sindikalna organizacija v minulem letu ukvarjala predvsem z denarnimi podporami članom, z organizacijo proslav in z nabavo ozimnice ter drugega blaga, se pravi s tako imenovano sindikalno trgovino. Ena četrtnina in manj (od 27 do 19 %) anketirancev pa meni, da so njihove sindikalne podružnice spremljale in ocenjevale delo samoupravnih organov, delovale na področju kadrovskih vprašanj, zastopale člane v delovnih sporih, se ukvarjale s finančnimi problemi delovne organizacije in s kulturno prosvetno dejavnostjo.

Zanimivo je, da je kar 80 % predsednikov izvršnih odborov sindikalnih podružnic iz cestno prometnih podjetij odgovorilo, da je sindikat v preteklem letu nabavljal svojim članom ozimnico in drugo blago po znižanih cenah. V poglavju, ko anketiranci ocenjujejo dejavnost sindikalne podružnice, je tudi rečeno, da je 44 % članov sindikata v PTT podjetjih izjavilo, da ne poznajo dovolj dela sindikalne podružnice in ga zato ne morejo ocenjevati, da sindikalna podružnica sploh ni bila delavna ali pa ni bila posebno delavna; medtem ko je takšnih odgovorov v železniških podjetjih 48 %, v cestnih podjetjih 68 % in v cestno prometnih podjetjih kar 70 odstotkov. Dela republiških sindikalnih forumov ne pozna 75 % članov sindikata, dela občinskih

svetov in odborov pa kar 83 % anketiranih.

Ob teh podatkih so se na seji predsedstva Republiškega odbora resno zamislili in ugotovili, da so občinski in republiški sindikalni forumi močno zanemarili stike s sindikalnimi podru-

nicami, ki vse bolj postajajo trnel temelj našega dela. Sklenili so, da njihovo delo poslej ne sme več biti tolikanj forumsko in da se morajo bolj dogovarjati s podružnicami, se pravi s člani sindikatov.

Zdaj pa celo izvršni odbori podružnic ne poznajo sindikalnih stališč in v takih razmerah res ni moč graditi sindikalne politike od spodaj navzgor.

Podružnica mora torej postati samostojen družbeno politični aktiv, ki bo znal presojati, kaj je v delovni organizaciji prav in kaj ni, ki bo usmerjal prizadevanja samoupravljalcev in sam iskal delovne oblike za kar najuspešnejše uveljavljanje delavske politike.

Iz obilice bogatih misli, povedanih na tem plenumu, bi izluščil še eno, najbolj jasno izrečeno:

»Ugotavljamo,« je dejal Janjo Kušar, predsednik republiškega odbora, »da obstaja jezik med sindikalnimi forumi in članstvom, ki se bo še širil, če se ne bomo bolj dogovarjali z delavci o naših skupnih stališčih. Trmasto moramo vztrajati, da se ta jezik čimprej odpravi.«

Zato bodo na posvetovanjih o izvajanju gospodarske in družbene reforme po posameznih njihovih dejavnostih, ki jih organizirajo te dni, razpravljali tudi o tem, kaj storiti, da bi zboljšali delovanje sindikalnih organizacij. JANEZ VOLJČ

SEJA PREDSEDSTVA ObSS BREŽICE

Zavarovanci nezadovoljni

Minulo soboto so člani predsedstva ObSS Brežice razpravljali o pripravah na plenum občinskega sindikalnega sveta, predvsem o osrednji točki dnevnega reda plenuma — o problematiki socialnega in zdravstvenega zavarovanja na njihovem območju. Za to razpravo so brežiške sindikate pobudili delovni kolektivi, ki terjajo več odgovorov na trenutni, neugodni položaj sklada zdravstvenega varstva celjskega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, kamor sodi tudi brežiška občina.

Polletna bilanca Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Celju izkazuje 433 milijonov starih dinarjev primanjkljaja. Primanjkljaj pa še vedno narašča in je dosegel že 484 milijonov starih dinarjev. Zavarovancem so prišli na uho neutemeljeni glasovi, da bo za njihovo področje uveden izreden prispevek. Zaradi tega in zaradi občutnega omejevanja pravic in nerazumljivega zapiranja v regionalne meje, so zavarovanci nezadovoljni. Zavarovanci se

opirajo na dejstvo, da so dohodki celjske komunalne skupnosti dotekali po predvidenem finančnem načrtu. Ob sprejemu 5-odstotne prispevne stopnje so ugotavljali, da bo ob 7 % porastu osebnih dohodkov in nespremenjenih cenah za zdravila, sanitetni material in druge materialne potrebe ter ob racionalnem poslovanju zdravstvenih zavodov, dovolj 5 % osnovna prispevna stopnja za nezmanjšano zdravstveno varstvo zavarovancev in za aktivno poslovanje

zdravstvenih zavodov. Visok primanjkljaj v skladu zdravstvenega varstva, neugodne posledice spremenjenega zakona o zdravstvenem zavarovanju, ki jih občutijo najbolj zavarovanci sami, torej nikakor ni v skladu s prvotnimi predvidevanji in pričakovanji zavarovancev.

Zaradi tega je posvetil ObSS Brežice vprašanjem zdravstvenega zavarovanja vso pozornost. V minulih dveh mesecih se je dvakrat posvetoval s člani Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Celju in člani Republiške skupščine socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije. O skupnih ugotovitvah, o vzrokih za trenutni položaj sklada zdravstvenega varstva celjske komunalne skupnosti za socialno zavarovanje pa bo tekla osrednja razprava na plenumu ObSS Brežice konec tega tedna, o čemer bomo poročali v naslednji številki našega lista. I. V.

SIGNALI

Občinsko sodišče v Trbovljah je objavilo podatke, iz katerih je razvidno, da se je zadnje čase povečalo število delovnih sporov. V delovnih organizacijah ukinkajo delovna mesta, delavci pa vlagajo tožbe. Če ni bistveno kršen postopek ali pravica delavca, take tožbe razumljivo ne morejo biti uspešne. Sicer pa sodna praksa v delovnih sporih niti ni povsem enotna. Prihaja do različnih odločitev, kar je razumljivo, saj je to novo pravno področje, ki je več ali manj urejeno z avtonomnimi pravicami delovnih organizacij, ki jih morajo sodišča utrjevati in po njih soditi, kolikor ni to v nasprotju z zakoni in ustavo.

Večje težave so, na primer, v Rudniku rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik v zvezi s kategorizacijo in zasedbo delovnih mest po delovnih invalidih. Invalidi bi morali biti zaposleni na določenih delovnih mestih, na katerih pa so zdaj člani kolektiva, ki so zdravi.

Sicer pa je mogoče po mnenju občinskega sodišča Trbovlje ugotoviti tudi, da samoupravni akti posameznih delovnih organizacij premalo podrobno obravnavajo oziroma določajo obveznosti in pravice delavcev, pa čeprav imajo delovne organizacije na podlagi temeljnega zakona o delovnih razmerjih nad 50 pooblastil za urejanje odnosov. Zaradi neurejenih aktov prihaja tudi do večjega števila delovnih sporov.

Ker je delovno pravo dejansko še v fazi formiranja, so na dnevnem redu posvetovanja o teh vprašanjih, ostaja pa dilema, do kod se lahko pravosodje, kot čuvar zakonitosti, še lahko vmešava v odločitve samoupravnih organov delovnih organizacij. -VS-

Zahtevajte v vaši trgovini okusne in vedno sveže piščance iz Ptuja

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

1. Kot prosvetna delavka imam pravico do 42 dni letnega dopusta. Zanima me, ali so to delovni dnevi ali tekoči koledarski dnevi, kajti letni dopust bom izkoristila po končanem porodniškem dopustu izven šolskih počitnic.

2. V letu 1966 sem v času od 1. januarja do 9. maja nadoščala učiteljico, ki je bila na porodniškem dopustu. V tem obdobju so se mi osebni dohodki povečali za 60.000 S-din mesečno. Ali se mi bodo tako povečani osebni dohodki šteli v lansko povprečje osebnih dohodkov kot osnova za odmero nadomestila osebnega dohodka med porodniškim dopustom? L. N., Vel. Cirknik

1. Letni dopust delavcev traja po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih najmanj štirinajst, največ pa trideset delovnih dni. Izjemoma sme trajati letni dopust delavca, ki dela v posebnih pogojih, tudi več kot trideset, vendar ne več kot šestdeset delovnih dni.

Učno in vzgojno osebje na šolah in drugih vzgojnih zavodih izrabljuje letni dopust med šolskimi počitnicami. Ta dopust sme trajati največ toliko, kolikor trajajo šolske počitnice.

Ce je prosvetna delavka v času šolskih počitnic na porodniškem dopustu, lahko izrabljuje letni dopust po končanem porodniškem dopustu. Dolžina letnega dopusta je določena v splošnem aktu delovne organizacije. Letni dopust se določa po delovnih dnevih.

2. Po določbi 1. odstavka 55. člena temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. list SFRJ, št. 22/62, 53/62, 15/65 in 29/66) se izračuna osnova za nadomestilo osebnega dohodka iz povprečnega osebnega dohodka, ki ga je zavarovavec prejel za preteklo leto in je njegov znesek dokončno ugotovljen pri delitvi osebnih dohodkov po zaključnem računu delovne organizacije.

Po 2. odstavku 54. člena istega zakona se v nejo za izračun osnove za nadomestilo osebnih dohodkov in drugi zavarovančevi prejemki, ki so po posebnem zveznem zakonu podlaga za izračun pokojninske osnove, in sicer največ znesek, do katerega se po omenjenem zakonu upoštevajo za izračun pokojninske osnove.

Po 1. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove in osnove za plačevanje prispevka za socialno zavarovanje delavcev (Ur. list SFRJ, št. 29/66) se za izračun pokojninske osnove vzame osebni dohodek, ki ga je delavec dobil za delovne uspehe, dosežene z delom na svojem delovnem mestu, po osnovah in merilih, ki jih je delovna organizacija določila v splošnem aktu o delitvi osebnih dohodkov. Po 3. členu citiranega zakona pa se med drugim ne upoštevajo za izračun pokojninske osnove nagrade za dela, ki jih je delavec opravil izven okvira svojega rednega dela na delovnem mestu ne glede na to, ali so po splošnem aktu delovne organizacije osnova za delitev osebnih dohodkov ali ne.

Osebnih dohodkov, ki ste ga prejeli za nadomeščanje odsotne učiteljice, se vam po navedenih zakonskih določbah ne more šteti za osnovo za odmero nadomestila osebnega dohodka med

porodniškim dopustom, ker ste ta osebni dohodek prejeli za delo, opravljeno izven okvira vašega rednega dela na vašem delovnem mestu. M. VEHOVEC

● VPRAŠANJE:

Menim, da se je urednik PRAVNE POSVETOVALNICE v svojem tolmačenju 2. vprašanja v Delavski enotnosti z dne 16. septembra t. l., št. 36 uštel za 10 %! Namesto 65 % je navedel 55 % pokojninske osnove in to v škodo zavarovanca!

V. K., Celje

V odgovoru na omenjeno vprašanje je pravilno navedeno, da se predčasna pokojnina zavarovancu, ki je dopolnil 35 let pokojninske dobe in 55 let starosti, odmerja tako, da se mu njegova starostna pokojnina, do katere bi imel pravico, če bi dopolnil 60 let starosti, zmanjša za 20 %.

Netočno pa je v zadnjem stavku navedeno, da znaša v tem primeru predčasna pokojnina 55 % pokojninske osnove. Pravilno bi moralo biti navedeno, da znaša predčasna pokojnina 60 % pokojninske osnove. Pokojnino pa je treba najprej odmeriti v višini 75 % pokojninske osnove in nato tako odmerjeno pokojnino zmanjšati za 20 %

$$(75\% - \frac{75\% \times 20}{100} = 60\%).$$

MIROSLAV VEHOVEC

ZAKAJ JE DOMAČI TURIZEM OPEŠAL?

Mačka miško, miš pšenico...

Poznate to narodno? Na misel mi je prišla, ko sem prebirala razlago gostincev o pešanju domačega turizma. Priznavajo, da so njihove cene za nas preveč zasoljene in da že tudi tuji skimavajo nad nami, ampak... da so samo gostinci krivi? Ne, to pa ne! Če drugi njih bolj odirajo, so primorani sami bolj odirati tiste, ki se pustijo...

Domači turizem je letos opešal. Običajni državljani nismo več kos gostinski držinji. Našo razlago zasoljenih cen, ki se po navadi začne in konča pri strokovni nepodkrovnosti in poslovni nesposobnosti gostincev, pa krivci dopolnjujejo s podatki, ki krivijo druge.

● Zvezni prometni davek se je razen pri vinu in naravnem žganju povečal od 21 na 30 %.

● Skoraj vse občinske skupščine so povečale prometni davek na alkoholne pijače, tako da znaša ponekod že 63 % prodajne cene.

● Obresti na poslovni sklad so se povečale za 28 %.

● Vodni prispevek se je skupaj s kanalščino tako podražil, da stane dvakrat več kot pitna voda.

● Gostinstvo zelo prizadeva tudi novi prispevek za uporabo mestnega zemljišča, zaradi razmeroma velikih poslovnih površin.

Vse te povečane in nove dajatve so se obesile na gostinske cene in jih napihale...

Mnogi državljani so na to napihovanje cen reagirali tako, da so letovali doma, v počitniških domovih ali pa pod šotori, kjer so si tudi sami kuhali.

PRAZNI IZGOVORI?

Da gostinci ne morejo biti zadovoljni s sedanjim položajem, kažejo tudi njihovi ekonomski rezultati letošnjega prvega polletja:

● Predsezonska izguba se je v primerjavi z lanskim prvim

polletjem povečala z 2 % na 5 %, za sklade pa jim je ostalo 12 % manj sredstev kakor lani. Zaradi zmanjšane prometa in za 2 % povečanega deleža družbe v neto produktu.

Predsednik sveta za turizem in gostinstvo pri Gospodarski zbornici SRS Zmago Likar dvomi, da bi uspelo z dohodkom iz turistične sezone in posezone pokriti nastale primanjkljaje in uspešno zaključiti poslovno leto, četudi so nam tuji turisti v prvih sedmih mesecih pustili 24 in pol milijona dolarjev ali 41 % več kot lani do avgusta.

Na morebitne očitke, češ da so si gostinci preveč povečali osebne dohodke, pa bi odvrnil:

»Da, povečali smo jih za 16 odstotkov, še vedno pa so pod povprečjem drugih gospodarskih panog.«

KER JE LETOS DOVOLJ PŠENICE, NAJ SE ZVEZNI PROMETNI DAVEK NA ALKOHOLNE PIJAČE ZNIZA

Stara praksa gostincev je, da z dobičkom od pijače pokrivajo izgubo kuhinje.

Ta možnost pa je letos zaradi povečanih družbenih dajatev na alkohol znatno zmanjšana. Gostinska podjetja so v prvem polletju prodala 14 % manj žganja kot lani, vina pa 8 % manj.

Borci zoper alkoholizem se nemara vesele teh uspehov, medtem ko gostinci zahtevajo, da se prihodnje leto ukine dodatni 9 % prometni davek na alkoholne pijače, tako v gostinstvu kakor v trgovini, in svojo zahtevo takole utemeljujejo:

»Prometni davek naj bi bil regulator tržišča. Prav gotovo pa pri alkoholnih pijačah nima več tega značaja, temveč je postal čisti fiskalni instrument, odvisen od vsakokratnih primanjkljajev v proračunih družbenih skupnosti. To razumemo, toda ostati bi moral v zmernih mejah. Dodatni 9 % prometni

davek (zvezni, op. nov.) je bil uveden z obrazložitvijo, da so ta sredstva potrebna za uvoz pšenice. Po izjavah predstavnikov Zveznega izvršnega sveta pa smo letos pridelali toliko pšenice, da je ne bo treba uvažati po posebnih pogojih, zato ni več potreben dodatni davek na alkoholne pijače.«

RAZLIČNE OBVEZNOSTI — RAZLIČNE CENE

Ekonomsko nevzdržna so še nesorazmerja med občinskimi

dajatvami na alkoholne pijače. Davek na vino znaša 6 do 20 % prodajne cene, na pivo 6 do 25 %, na žganje 8 do 33,75 %. Med sosednjima občinama z enakimi tržnimi pogoji je v davku na alkohol tudi 100 % razlika.

Podobna nesorazmerja in neenaki pogoji so v stopnjah prispevka od dohodka v zasebnem gostinstvu. V nekaterih občinah znaša 12 %, v drugih pa pri isti davčni osnovi 30 %.

Precejšnje razlike v cenah v gostinskem prometu nastajajo torej tudi zaradi različnih obveznosti.

Da domači turizem zaradi tega trpi, je razumljivo. V mnogih občinah ni mogoče hrane »subvencionirati« z dohodkom od alkoholnih pijač.

Svet za turizem in gostinstvo pri Gospodarski zbornici SRS je Izvršnemu svetu SRS in Skupščini SRS predlagal, naj s priporočili pomagata spraviti občinske gospodarske instrumente v razumna ekonomska meje in podpreta prizadevanja republiške gospodarske zbornice, da bi zvezni organi spreminili predpise o prometnem davku.

M. K.

ZAPISEK S PLENUMA OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV V MARIBORU

Razbiti obroče nazadovanja

Podatki o polletnem uspehu gospodarjenja v mariborskih gradbenih podjetjih in industriji gradbenega materiala razkrivajo, da te delovne organizacije — gledane kot celota — malone po vseh kazalcih gospodarjenja zaostajajo za povprečnimi dosežki slovenskega in celo jugoslovanskega gradbeništva. Takšna je osnovna ugotovitev s plenuma občinskega odbora sindikata gradbenih delavcev v Mariboru, ki je ob analizi polletnih obračunov poskušal odgovoriti tudi na vprašanje, kako naj bi razbili obroče nazadovanja, ki vse bolj oklepajo gradbeništvo mariborskega bazena.

nih organov o dopustnih razlikah v višini teh cen. Samo tako bi namreč preprečili brezglavo zniževanje cen ob licitacijah, kar v imenu delovnih organizacij počenjajo njihovi predstavniki, ki pa za svoje odločitve potem nikomur ne odgovarjajo.

Polletne bilance pa razen vsega drugega razkrivajo tudi to, da bi zaostajanje v rasti osebnih dohodkov in akumulativnosti podjetij lahko odpravili z bolj izpeljano delitvijo dohodka po delovnih enotah. Plenum občinskega odbora sindikata gradbenih delavcev v Mariboru je ob tem poudaril, da bi delitev dohodka zares morala postati delitev po vloženem delu, pri kateri bi upoštevali vse elemente gospodarjenja, namesto da jih ponekod knjigovodsko nerealno izkazujejo in tako »rešujejo« trenutne poslovne uspehe podjetij. Ob realni podobi gospodarjenja bi po mnenju plenuma veliko lažje razpravljali o takšnih razmerjih v delitvi dohodka, da bi bile ustrezno zadovoljene tako razvojne potrebe podjetij kot skrb za delovni in življenjski standard gradbenih delavcev.

-mG-

Te, gotovo ne lahke naloge, naj bi se po mnenju plenuma lotili z več strani hkrati. Tako naj bi sindikalne podružnice zahtevale od samoupravnih organov v svojih delovnih organizacijah, da poslovno politiko podjetij načrtujejo za daljše razdobje vnaprej, namesto da se zadovoljujejo s kratkoročnimi rešitvami in samozadovoljstvom, ker morda imajo njihova podjetja trenutno dovolj dela. Posledica takšne prakse pa je, da se delovne organizacije gradbeništva v mariborski občini le izjemoma odločajo za prevzem del na drugih območjih ali v tujini, čeprav uspehi nekaterih podjetij dokazujejo, da je mo-

goč uspešen prodor prek občinskih meja. Pri tem je bil zlasti uspešen SGP Konstruktor, ki večino svojega dohodka ustvarja pri delih v inozemstvu.

Gre, skratka, za to, da bi sindikalne podružnice morale odločneje terjati izpolnitev zahtev, naj bi tudi njihove delovne organizacije z dosledno racionalizacijo gospodarjenja poiskale čimboljše ter praktično najbolj uspešne oblike in sredstva za bolj uspešno poslovanje. Ena izmen nalog, ki se zastavljajo na tem področju, je tudi ta, da bi oblikovanje prodajnih cen moralo sloneti na podrobno izdelanih kalkulacijah in na predhodnih odločitvah samouprav-

MNENJA IN STALIŠČA

Prenehanje delovnega razmerja v luči samoupravnih norm

Temeljni zakon o delovnih razmerjih pozna tri razloge prenehanja delovnega razmerja proti delavčevi volji, in sicer: 1. ukinitve delovnega mesta, 2. trajnejše zmanjšanje obsega poslovanja in 3. nesposobnost na delovnem mestu.

Pri prenehanju delovnega razmerja zaradi ukinitve delovnega mesta se čisto dostojno odzovejo delavci, ki so bili na tem delovnem mestu, nudi drugo delovno mesto (če ga ima), na katerem bi lahko uspešno delal. To zakonsko določilo se mi ne zdi razumljivo. Če je nekdo sprejet na določeno delovno mesto, je že ob nastopu dela kandidiral za to delovno mesto in zatrjeval, da ima zanj določene sposobnosti. Če na delovnem mestu ni uspešno delal, je s tem gospodarski organizaciji naredil tudi določeno škodo. Zakaj bi mu morala gospodarska organizacija nuditi drugo delovno mesto, za katero bi pa morda bil sposoben? Po mojem mnenju gre tukaj za neke vrste »lažno socialo« oziroma preprosto rečeno zaščitenje nesposobnosti.

Dobro bi bilo, če bi gospodarske organizacije za to v samoupravnih aktih določile, kaj se smatra za izpolnitev organizacije dela, delovnih procesov in delovnih postopkov in da mora biti to ugotovljeno na objektivni način, ker bi se tako dostikrat že v kali zatrla razne bodoče krivice.

V zvezi s prenehanjem delovnega razmerja zaradi ukinitve delovnega mesta bi omenil še en problem: prejšnji zakon o delovnih razmerjih je predvideval odpravnino za delavce, ki so imeli skupno več kot dvajsetletno delovno dobo ali petnajst ali več let delovne dobe v isti gospodarski organizaciji, če jim je delovno razmerje prenehalo proti njihovi volji. Danes niso osamljeni primeri, da naše tovarne odpuste tudi po 100 delavcev, ker se določena mesta pač ukinitijo ali trajneje zmanjša obseg poslovanja, delavci so pa lahko že dolgoletni člani kolektiva. Zdi se mi, da bi bilo to v skladu s socialističnim humanizmom, če bi gospodarske organizacije v takšnih primerih določile za te delavce odpravnino.

Pri prenehanju delovnega razmerja zaradi trajnejšega zmanjšanja obsega poslovanja se pa lahko zgodi, da na primer od desetih delavcev, ki delajo na enem delovnem mestu, pet ni več potrebno in jim je treba odpovedati. Vprašanje je, katerim petim naj se odpove? Sodišče se v primeru delovnega spora v to vprašanje ne vtika, ker sodi, da je to samoupravna zadeva gospodarskih organizacij. Gospodarske organizacije pa v svojih pravilnikih vsaj v večini primerov nimajo določenega nobenega objektivnega kriterija, po katerem bi odločale v navedenem primeru, kateremu delavcu naj bi prenehalo delovno razmerje. Po mojem mnenju bi v pravilnikih o delovnih razmerjih to vprašanje moralo biti urejeno. Lahko bi se na primer uredilo tako, da bi bila zadolžena tako kot pri oceni poskusnega dela tudi tukaj posebna strokovna komisija, ki naj bi ugotovila uspešnost dela posameznega delavca. Najmanj uspešnim delavcem bi delovno razmerje prej prenehalo. Kot drug kriterij bi lahko gospodarska organizacija postavila dol-

žino delovne dobe in socialne razmere, vendar bi morala biti ta dva pogoja subsidiarna prvemu, kajti delovni uspeh je pač bistven. Če bi delovne organizacije precizirale ta drugi odgovorni razlog na takšen način v svojih pravilnikih, bi bila zagotovljena večja pravna sigurnost delavca. Odločanje članov delavskega sveta brez trdno postavljenih kriterijev o tem vprašanju je lahko dostikrat zelo neobjektivno.

Kot tretji razlog za prenehanje delovnega razmerja postavlja TZDR nesposobnost delavca. Ni mi razumljivo, zakaj zakon postavlja gospodarski organizaciji pogoj, da mora tudi v tem primeru, če se delavec izkaže nesposobnega na določenem delovnem mestu, nuditi drugo delovno mesto (če ga ima), na katerem bi lahko uspešno delal. To zakonsko določilo se mi ne zdi razumljivo. Če je nekdo sprejet na določeno delovno mesto, je že ob nastopu dela kandidiral za to delovno mesto in zatrjeval, da ima zanj določene sposobnosti. Če na delovnem mestu ni uspešno delal, je s tem gospodarski organizaciji naredil tudi določeno škodo. Zakaj bi mu morala gospodarska organizacija nuditi drugo delovno mesto, za katero bi pa morda bil sposoben? Po mojem mnenju gre tukaj za neke vrste »lažno socialo« oziroma preprosto rečeno zaščitenje nesposobnosti.

Kot osnovni pogoj za prenehanje delovnega razmerja zaradi nesposobnosti delavca pa zakon zahteva objektivno izpeljan postopek in bi zato sam postopek in naloge komisije, ki je za to zadolžena, morale gospodarske organizacije v pravilnikih o delovnih razmerjih tudi precizneje obdelati. TZDR je tako obratnega značaja, da gospodarske organizacije z ozirom na svoje specifičnosti dela in organizacije morajo na originalen način reševati svoja delovna razmerja. Zakonodajalec si je najmanj želel tega, da se zakon samo prepise in ga izda v obliki pravilnika, saj bi potem lahko tudi on sam podrobneje obdelal vsa ta vprašanja. Za kreiranje dobrih samoupravnih norm pa je potrebna velika pravna kultura in visoka stopnja samoupravljalske zavesti. Ta proces pa seveda ne bo kratkotrajen, saj je posebej odvisen od subjektivnega faktorja, tj. od razvitega samoupravnega občutka vsakega posameznika.

ANTON PODGORSEK

CELJSKI SINDIKATI PONOVO O FINANCIRANJU DRUGOSTOPENJSKEGA ŠOLSTVA

Boleč primanjkljaj v skladu

- DE ponovno po sledovih priporočila izvršnega sveta SR Slovenije o financiranju drugostopenjskega šolstva
- Odkrit boj proti vsem tistim, ki hočejo živeti na račun drugih

Ko sem pred štirimi meseci obiskal direktorja celjskega medobčinskega sklada za financiranje drugostopenjskega šolstva Vojka Simončiča, mi žal ni mogel postreči z ne vem kako razveseljivimi podatki o realizaciji sklada.

»Na račun nezadostnega dotoka sredstev nudi naš sklad šolam komaj toliko, kot minulo leto...«, mi je zaskrbljeno povedal direktor Simončič. »To pomeni, da prejemajo šole druge stopnje le 83 % od planirane vsote, kar ne deluje najbolj spodbudno na prosvetne delavce in kar ne omogoča tako kvalitetnega dela z mlado generacijo, kakršnega bi si naša družba želela. Medtem ko so lani prispevale v povprečju delovne organizacije v sklad 0,6 % od svojih bruto osebnih dohodkov, bodo letos oddvojili nekateri kolektivi kar 1,5 % od svojih bruto osebnih dohodkov, drugi nekoliko manj, tretji pa celo ničesar. To pa seveda povzroča v skladu visok primanjkljaj...«

Med drugim sem si takrat v začetku junija zapisal v svojo beležnico tudi to, da so dolgovale občinske skupščine in pa delovne organizacije sklada za financiranje drugostopenjskega šolstva kar 137 milijonov starih dinarjev. Tako je na primer dolgovala občina Smarje 43 % od planiranih sredstev, Slovenske Konjice 40 %, Laško 36 %, Krško 32 %, medtem ko je na primer občina Mozirje izpolnila svoje dotodanje obveznosti kar 105-odstotno.

Skratka, obisk v Celju je takrat pokazal, da so bile tudi na tem območju srednje šole v dokaj hudih škripcih. Republiškega priporočila namreč številne delovne organizacije niso vzele resno. Na moja vprašanja so predstavniki samoupravnih organov v nekaterih kolektivih, ki niso izpolnjevali svojih obveznosti, le zmgivali z rameni in se mi opravičevali. Najbolj jasno ob vsem tem je bilo le to, da so najkrajšo ponovno potegnili šolski zavodi.

In..., po čigavi zaslugi?

NEKATERI HOČEJO ŽIVETI NA RAČUN DRUGIH

»V prvi vrsti po zaslugi onih, ki ne poznajo svojih dolžnosti, ki hočejo živeti na račun drugih...«, je poudaril na zad-

njem skupnem sestanku predsednikov občinskih sindikalnih svetov Bernard Strmčnik, predsednik Občinskega sindikalnega sveta Celje.

Najnovejša poročila sveta za financiranje srednjih šol v Celju je namreč ponovno potrdilo že pred meseci ugotovljeno dejstvo: nekateri se naprej trmoglavo omalovažujejo republiški dogovor in čakajo, da bo leto nakoli, ne da bi poravnali svoje obveznosti do skupnosti, to je do šol druge stopnje.

Kaj torej konkretno pravijo ti najnovejši podatki v Celju o finančnem položaju šol druge stopnje?...

»Realizacija vplačil do vključno 31. avgusta je komaj 90,71 odstotna...«, je povedal na omenjenem sestanku v Celju direktor Simončič. »Primanjkljaj znaša dobrih 77 milijonov starih dinarjev. Ob vsem tem pa je znano, da svet za financiranje sred-

njih šol nima nikakršne rezerve. Zaradi tega tudi pomeni vsak izpad dotoka sredstev samo še ponoven udarec za šole druge stopnje...«

Realizacija obveznosti je pri večini občin na območju celjske regije danes nezadovoljiva. Ob tem je treba seveda poudariti, da je mesto Celje z visokim preseganjem svojih obveznosti delno omililo že dokaj perečo situacijo na področju drugostopenjskega šolstva. Do konca leta pa bo občina Celje obračunala svoj finančni presežek, s čimer bo finančni položaj sklada izredno zaostrela, v kolikor seveda ne bodo ostale občine vsaj v zadnjem hipu dosledno spoštovale in realizirale svoje obveznosti.

Ob tem finančnem položaju, ko ni dovolj sredstev niti za osebne dohodek in minimalne materialne izdatke, Svet seveda ni mogel dodeliti zavodom niti dinarja za investicijsko vzdrževanje. Medtem ko je imel lani medobčinski sklad za šolstvo druge stopnje 236 milijonov starih dinarjev v te namene, je v letošnjem letu predvideno za investicije le 19 milijonov starih dinarjev.

Ta znesek pa bo mogoče uporabiti le ob 100-odstotni realizaciji občinskih obveznosti.

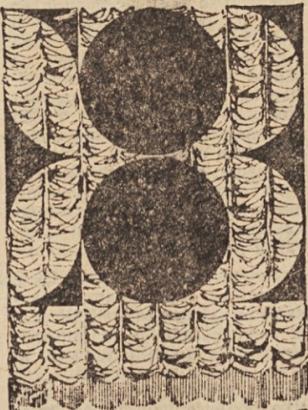
STOPITI NA PRSTE VSEM, KI SE IZOGIBAJO OBVEZNOSTIM!

»Prišli smo že tako daleč, da se bomo morali spustiti v odkrit boj z vsemi tistimi, ki pozabljajo na to, da so tudi sami del skupnosti, da morajo tudi sami zanj nekaj žrtvovati...«, je bil med drugim sklep omenjenega posveta v Celju.

Skratka, sindikati na področju celjske regije so sklenili, da bodo krepko stopili na prste vsem tistim, ki zavestno pozabljajo na republiški dogovor in se, vsaj v večini primerov, precej nesmiselno izgovarjajo. Poleg tega so sklenili v Celju pritisniti tudi na podjetja in na tista podjetja, ki poslujejo sicer na območju Celja, imajo pa sedež kje drugje.

Takih podjetij pa je več kot petdeset!

A. ULAGA

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5
BOUTIQUE

Pišejo nam:

Litija zasluži muzej

Na Valvazorjevem trgu v Litiji, v Farbarjevem gradu, v katerem je dalj časa živel in ustvarjal slovenski skladatelj Peter Jereb, je organizacija Zveze združenj NOV občine Litija že pred leti uredila in odprla Muzej narodne osvoboditve Litije.

Dosedanji prostori so za litijski Muzej narodne osvoboditve preskromni, sicer pa je zbranje že več gradiva, kot pa ga je mogoče razstaviti. Poraja se

torej vprašanje, če že ni čas, da dobi Litija v Farbarjevem gradu na Valvazorjevem trgu razširjen muzej, v okviru katerega bi bile na ogled med drugim tudi izkopanine z Vač. V zgradbi bi bil po vsej verjetnosti še prostor za spominsko razstavo, posvečeno življenju in delu skladatelja Petra Jereba, sicer pa bi lahko uredili v okviru muzeja v Litiji še stalno razstavo likovnih del akademске slikarke, domačinke Mire Pregljeve.

V Farbarjevem gradu pa je zdaj le Muzej narodne osvoboditve. Organizacija ZZZ NOV občine Litija je pred kratkim obnovila in dopolnila razstavljeno zbirko in tako zagotovila, da je muzej spet odprt za vse tiste, ki bi se radi seznanili z razvojem delavskega gibanja in narodnoosvobodilne vojne na litijškem področju. Obiskovalec se tako seznanja s širjenjem napredne miselnosti med litijškimi delavstvom v letih pred drugo svetovno vojno ter z akcijami predilničarjev, razstavljeni so dokumenti o akcijah II. štajerskega bataljona in II. grupe odredov, ki sta bila na litijškem področju nekaj odločilnih spopadov s sovražnikom. Na ogled je — za skromne prostorske prilike — izredno bogato gradivo o Zasavskem bataljonu, Kamniško-zasavskem odredu, Slandrovi brigadi itd. Po svoje sta zanimiva tudi dva pregledna zemljevida; na prvem so označene večje borbe partizanskih enot, to je II. grupe odredov, Kamniško-zasavskega odreda, Gubčeve in Cankarjeve brigade, VI. ter XI. brigade in Dolenskega odreda s sovražnikom na litijškem območju, na drugem zemljevidu pa so označene kurirske poti čez Savo.

Škoda je le, da dobro urejena muzejska zbirka največkrat sameva. Pregledno urejeno in izredno zanimivo gradivo bi zaslužilo predvsem med litijsko mladino večjo popularizacijo.

MARIJAN LIPOVŠEK

Kako se zaposleni šolamo?

DE ZASLEDUJE SOLANJE ZAPOSLENIH V OSEMLETKAH ZA ODRASLE

Četrty teden že poteka naša akcija. Vsakršna bojazen, da pravzaprav ne bomo izvedeli nič več novega, je zaenkrat odveč. Posamezne ugotovitve se resda preveč ponavljajo. Tako na primer tista, da si večina delovnih organizacij zaradi pomanjkljive osnovne splošne izobrazbe velikega števila zaposlenih, danes še ne dela pretiranih skrbi. Toda raznolike so mnoge druge ugotovitve, izkušnje in spoznanja tistih, ki se neposredno ukvarjajo z dopolnilnim osnovnim šolanjem odraslih.

KOČEVJE: SKROMEN VPIS IN VELIK OSIP

Ustavili smo se v KOČEVJU. Kaj je zanj začilno? Po številu zaposlenih brez uspešno končane osemletke — slovensko povprečje! Od približno 6000 zaposlenih jih je polovica brez popolne osnovne šole. In še nekaj: odstotek tistih, ki v osmih letih ne končajo uspešno osnovnošolskega programa, je v srednjem šolskem letu bil zopet za spoznanje višji: 43 %, medtem ko je bil pred leti že 40 % (brez tistih, ki opravljajo popravne izpite jeseni!).

Pri Delavski univerzi Kočevje deluje od lanske jeseni verificirana osnovna šola. Toda ta se ne more pohvaliti s številnim vpisom, beleži pa tudi velik osip med šolanjem, še celo pa pri popravnih izpitih. Da bi ugotovili resnične razloge, zakaj tako majhen interes za dopolnilno osnovno šolanje in zakaj tolikšen osip slušateljev, je v avgustu Delavska univerza Kočevje izvedla v 19 večjih in manjših delovnih organizacijah anketu, pri kateri je sodeloval vsak 15 zaposleni brez popolne osnovne šole.

- Rezultati te raziskave so nadvse zanimivi in zgovorni.
- Služili pa ne bodo le Delavski univerzi. O njih bo okotobra razpravljala občinski plenum sindikata, zatem predvidoma tudi sindikalne podružnice, ki naj bi svojo razpravo prenesle na samoupravne organe. Jeseni pa bo o izobraževanju odraslih tudi prvič razpravljala Občinska skupščina Kočevje.

OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE JE POSTALA ZAHTEVNEJŠA

Prisluhnimo najprej, kako je v razgovoru komentiral dopolnilno osnovno šolanje odraslih tov. DANILO SKULJ, pedagoški vodja osnovne šole pri Delavski univerzi Kočevje.

Ob vpisu za šolsko leto 66/67 so imeli 3 oddelke z 91 slušatelji, ob polletju pa samo še 2 oddelka s 60 slušatelji. Šolanje je uspešno končalo samo 22 slušateljev. Popravni izpit jih je doslej opravilo le 6 ali 7. Večina se k izpitu sploh ni več prijavila, čeprav je res, da je v oktobru še en izpitni rok.

Kateri so razlogi za maloštevilen vpis? Različni. Medtem ko so v šolskem letu 65/66 slušatelji lahko opravili v enem letu po dva razreda, so v minulem šolskem letu lahko tako študirali le še slušatelji 5. in 6. razreda, 7. in 8. razred pa je že trajal vsak zase celo šolsko leto in je potekal po novem učnem načrtu, ki se je po zahtevnosti že zelo približal redni šoli.

- Prejšnja leta so mnogi prosvetni delavci prigovarjali
- »popustljivosti« osnovne šole za odrasle. Zdaj je zahtevnost večja in prav zato je pritisk na to šolo mnogo manjši.

Drugi razlog majhnega vpisa: V delovnih organizacijah pravijo, da je osnovno šolanje stvar posameznika. Sicer nudijo slušateljem povečini delovne ugodnosti in tudi k šolnini prispevajo. V celoti plačajo šolnino Kmetijsko gospodarsko posestvo, Kemična tovarna MELAMIN, KOVINAR, INKOP, Lesno industrijsko podjetje pa prispeva k šolnini polovico. Večja podjetja delavce seznanjajo z razpisi Delavske univerze, z možnostmi za študij, toda končno odločitev vendarle vedno prepuščajo zgolj samoiniciativni posameznikom.

- Dejstvo je, da popolno osnovno šolo zahtevajo danes v kočevski občini le od novih delavcev in to v glavnem le tiste delovne organizacije, ki izobražujejo za poklic.

Tretji razlog skromnega vpisa: Končana ali nedokončana osnovna šola denarno nikogar ne stimulira. Pogosto se sliši v delovnih organizacijah mnenje, da tistemu, ki je plačan na akord, ta šola res ni potrebna. Četrty razlog: Povsod res ni možno dela prilagoditi času šolanja.

- Lani so zato TEKSTILANI in PLETILSTVU predlagali, da bi zanje organizirali poseben oddelek, če je potrebno tudi dopoldne, saj imajo dovolj redno nastavljenih predavateljev. Podobno so predlagali podjetjem kovinske stroke. Podjetja so se načelno strinjala, le da potem ni bilo dovolj prijavljenih slušateljev.

In zakaj tolikšen osip med letom? Prvi razlog: Mnogi odstopijo med letom zaradi premajhnega predznanja ali pa zaradi tega, ker pouku v slovenskem jeziku ne morejo slediti, ker so druge narodnosti.

- Letos nameravajo zato organizirati poseben pripravljalni razred za vse tiste, ki nimajo uspešno dokončanih prvih štirih razredov osnovne šole oziroma za tiste, ki bi ob začetnem preizkusnem testu pokazali nezadostno predznanje. V treh mesecih naj bi jih naučili vsaj tega, kako se je treba učiti.

Drugi razlog osipa: Podjetja ali starši, ki plačujejo šolnino, smatrajo, da je s tem že vsa njihova skrb za šolanje slušateljev opravljena. Verjetno bi bilo bolje, če bi podjetja plačevala šolnino glede na učni uspeh. Tretji razlog: Podobno kot v redni šoli pač tudi to šolanje ne dopušča »špricanja«. Zato uspešno konča to šolanje žal zelo majhen odstotek mladine v starosti 15, 16 let. Uspejo le tisti njihovi vrstniki, ki jim je v redni šoli delal nepremagljive težave ponavadi le en predmet. Zelo zanimivo pa je, da je veliko resnost pri šolanju pokazalo šest gospodinj, ki so se odločile za dopolnitev svojega osnovnega šolanja zato, da bi lahko pomagale pri učenju svojim otrokom. Vse so opravile šolanje z dobrim ali prav dobrim uspehom.

- Letošnje šolsko leto bodo začeli v osnovni šoli pri Delavski univerzi Kočevje z dvema oddelkoma in približno s 50 slušatelji. S tistimi torej, ki bodo šolanje nadaljevali od lani in s tistimi, ki so se vpisali že ob spomladanskem razpisu. Po razpisu še v mesecu septembru, bodo morda oktobra odprli še kak oddelek. Pripravljali tro-mesečni tečaj pa bodo organizirali v januarju ali februarju prihodnjega leta, saj je med kandidati zanj precej zidarjev.

Celoten obseg in uspeh šolanja v kočevski osemletki za odrasle pa bo seveda v marsičem odvisen od tega, kako bo to jesen »izpadla« širša družbena akcija za dopolnilno osnovno šolanje zaposlenih.

SONJA GASPERŠIČ

PRIHODNJIC: Kaj je pokazala anketa v 19 kočevskih delovnih organizacijah, na katero je odgovarjal vsak 15. zaposleni brez popolne osnovne šole?

Pridobivanje znanja je še marsikje podrejena naloga in dolžnost. Zato so in bodo očitno še kar naprej upravičena vprašanja, kako sploh lahko računamo na večje rezultate našega gospodarjenja, če nosilci tega razvoja niso usposobljeni za te naloge.

V občini Hrastnik se sicer lahko ponašajo s tem, da so v zadnjih nekaj letih zelo »modernizirali« proizvodne in druge naprave, uvedli v večjih tovarnah sodobno tehnologijo, se odrekli marsičemu in dajali prednost izboljšanju proizvodnih razmer. Niso pa dovolj poskrbeli za ljudi, ki naj bi te sodobne naprave in stroje upravljali. Struktura zaposlenih v hrastniškem gospodarstvu je tipičen dokaz, kam pripelje taka enostranska usmerjenost. Med približno 4.400 zaposlenimi je še zmeraj okoli 1.700 ljudi z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo, precej delavcev nekvalificiranih ali samo polkvalificiranih. In kljub sodobnim proizvodnim napravam

BREZ PRAVEGA ODZIVA

gospodarski rezultati precej zaostajajo za predvidevanji. Seveda ni mogoče ponostavljeno trditi, da vzroki za to tičijo zgolj v pomanjkljivi osnovni splošni izobrazbi zaposlenih, ni pa nobenega dvoma, da tudi to vpliva na storilnost in poslovnost.

Ko je Delavska univerza pred dobrim mesecem razpisala vpisovanje v večerne oddelke osemletke, je kazalo, kot da bo zmanjkalo šolskega prostora za vse zainteresirane. Po zadnjih podatkih pa se je vpisalo recni in piši samo 13 mlajših ljudi v 7. in 8. razred večernejše šole. Predstavniki izobraževalnega centra v Steklarni Hrastnik sicer zagotavljajo, da doseganje števila vpisanih ni dokončno. Malo verjetno je tje, da bi se stanje v nekaj dneh kaj bistveno spremenilo.

Podobno je v Zagorju. Pravzaprav še slabše. Doslej je Delavska univerza dobila le 8 prijav za 7. in 8. razred večerne osemletke, pa čeprav tudi v tej občini s številom zaposlenih brez popolne osemletke prav nič ne »zaostajajo« za Hrastnikom. Delovne organizacije kot da se nimajo časa ukvarjati s temi problemi, čeprav je vodstvo delavske univerze že pred meseci objavilo prvi, konec avgusta pa drugi razpis za vpis v večerno osemletko. S posebnim dopisom in osebnimi razgovori so ustrezne organe v delovnih organizacijah opozorili, naj vsaj omogočijo svojim delavcem obiskovanje te šole. Tako oba razpisa kot vsa opozorila pa so očitno ostali brez večjega odziva.

MILAN VIDIC

Sumi 90 let odlične kvalitete

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Naše akumulatorje znamke MUNJA Zagreb in VESNA Maribor, prav tako akumulatorje tujih firm lahko odstele kupite po nižjih cenah v naših lastnih prodajalnah v

- Ljubljani, Hirska 7
- Zagrebu, Trg žrtava fašizma
- kmalu tudi v Mariboru na Tržaški cesti

DELAVSKA UNIVERZA
BORIS KIDRIČ
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA 26

Delavska univerza »Boris Kidrič, Ljubljana, ki jo je ustanovil Mestni svet Ljubljana, je pripravila za izobraževalno sezono 1967-68 izobraževalni program.

Program je namenjen zaposlenim v delovnih organizacijah, vodstvom družbenopolitičnih organizacij in drugim občanom.

Z izobraževanjem želimo poglobiti znanje zaposlenih o samoupravljanju, gospodarstvu in ostalih aktualnih problemih.

Drugi del naše izobraževalne dejavnosti je namenjen izpopolnjevanju strokovnega in splošnega znanja ter dopolnilnemu izobraževanju zaposlenih za njihova delovna mesta. Nov izobraževalni program obsega 32 različnih izobraževalnih oblik, prirejenih za delovne organizacije.

Na osnovi programa razpisujemo za mesec oktobra naslednje seminarje:

a) SEMINARJI ZA SAMOUPRAVLJANJE

1. seminar za predsednike delavskih svetov in njihove namestnike
2. seminar za predsednike upravnih odborov in njihove namestnike

Na željo pripravimo seminar tudi v delovni organizaciji in ga prilagodimo potrebam delovne organizacije.

3. seminar za člane delavskih svetov in za ostale člane samoupravnih organov

Program seminarja posebej prilagodimo potrebam delovne organizacije

b) TEČAJI ZA STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

1. tečaj za obratovodje, oddelkovodje in predelavce

Organiziran bo za skupine po posameznih strokah. Na željo ga pripravimo tudi v delovni organizaciji

2. tečaj za analitičnega trga

Tečajnikom, ki se ukvarjajo z analizo tržišča, bomo nudili dodatno izobrazbo in jih seznanili s sodobnimi metodami analize tržišča

3. Tečaj za uredniške glasile, ki izhajajo v delovnih kolektivih

4. Tečaj za vodje izobraževanja in vodje izobraževalnih centrov

Vse informacije dobite na delavski univerzi »Boris Kidrič«, Ljubljana, Miklošičeva 26, ali po telefonu št. 311-121.

DOPISNIKI POROČAJO

● TOLMIN:

REZULTATI GOSPODARJENJA

Po več kot dvomesečnem odmoru sta se oba zbora tolimske občinske skupščine spet sestala in obravnavala rezultate gospodarjenja v letošnjem prvem polletju. Iz podatkov periodičnih obračunov je razvidno, da so v šestih mesecih gospodarske organizacije ustvarile za 9,8 % več celotnega dohodka kot v istem obdobju lanskega leta, vendar pa je porast celotnega dohodka nižji, kot je bil indeks za leto 1966 nasproti letu 1965. Na manjši dohodek je vplivala predvsem manjša proizvodnja, ki znaša v podjetju »Krn« Klavže (pod prisilno upravo) 77,9 %, v gozdarstvu 91,6 % in v gradbeništvu 96,7 %, v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Dobre rezultate pa je doseglo podjetje »Avtoelektro« (163,1 %), kumunala 148,3 %, promet 119 %, trgovina 118 % in čevljarstvo podjetje »Jelen« 126,4 %.

● NOVA GORICA:

POGOVOR O ZAPOSLOVANJU

Minuli teden sta se mudila v Novi Gorici član CO sindikata delavcev prometa in zvez Jugoslavije tovariš Pavnič in predsednik RO tega sindikata Janko Kušar, S predstavniki »Avto-prometa« Nova Gorica sta se pogovarjala o zaposlovanju in o odpuščanju delavcev. Pogovor sovpada s pripravami na plenum Centralnega odbora tega sindikata.

● MARIBOR:

DELOVNA DISCIPLINA UPADA

V Tovarni dušika Ruše opažajo upadanje delovne discipline. Posamezni obrati različno obravnavajo disciplinske prekrške, medtem ko v upravi ne preganjajo kršenja delovne discipline. Problem bodo v kratkem obravnavali samoupravni organi v podjetju.

● AJDOVŠČINA:

SKRIB ZA UPOKOJENCE

Občinski odbor Društva upokojencev Ajdovščina stalno skrbi za razvedrilo svojih članov. Prejšnjo nedeljo so že četrte letos organizirali izlet, tokrat v Skočjanske jame, potem pa so se »potegnili« še do Reke. Naslednjo nedeljo nameravajo na »Krvavi bal« v Bohinj.

● GORNJA RADGONA:

OBČNI ZBOR OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

V prihodnjih dneh namerava ObSS Gornja Radgona sklicati občni zbor. Pogovorili se bodo o gospodarski situaciji v delovnih organizacijah radgonske občine, o nadaljnjem razvoju samoupravljanja in o delu sindikalnih podružnic.

● PO STOPNIJAH DE

NOTRANJA TRENJA

Nekajkrat smo v Delavski enotnosti že pisali o težavah, v katerih se je znašel kolektiv Usnjarsko krznarskega kombinata iz Smartnega pri Litiji. Pisali smo tudi o tem, da se je kolektiv zavzel za vrsto ukrepov, ki bi izboljšali položaj delovne organizacije. Med drugim se je kolektiv zavzel za to, da prilagodijo stroške poslovanja obsegu proizvodnje, da izvedejo reorganizacijo podjetja, da izločijo nerentabilno proizvodnjo ter zagotovijo rentabilnost v poslovanju obratov in končno naj bi tudi zmanjšali vezavo obratnih sredstev.

Z letošnjim avgustom so začeli v Usnjarsko krznarskem kombinatu v Litiji uvajati novo organizacijo proizvodnje, ki so jo sprejeli s sanacijskim programom. Napredek v poslovanju so sicer, posebej v zadnjih mesecih, dosegli, vendar pa so uspehi še zmeraj premajhni, da bi lahko hitreje in učinkoviteje odpravljali težave, s katerimi se borijo. Zlasti manjka obratnih sredstev, saj ima kombinat še enkrat več dolgov, kot pa imajo sredstev pri dobaviteljih. Za normalnejše poslovanje bi rabili še 8 milijonov novih dinarjev obratnih sredstev. Nekaj sredstev so sicer dobili iz občinskega sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij, nekaj posojila za obratna sredstva pa so zaposlili republiški sklad. Vzroki težav so predvsem v tem, ker poslovanje v preteklosti ni bilo najbolj gospodarno, pa tudi sedaj še ni povsem zagotovljena rentabilnost. Čeprav bo tekoča rentabilnost, vsaj tako računajo, v kratkem zagotovljena, pa bodo zaradi starih obveznosti še precej časa v velikih težavah. Samo

letos in v naslednjem letu bodo morali vrniti okrog 1,8 milijona N-dinarjev anuitet za najeta posojila. Še sedaj ne vedo, če bodo to težko breme zmogli. Potrebno bi bilo, tako vsaj nekateri pravijo, najmanj dve leti, da bi se kolektiv kombinata rešil iz največjih težav.

Osrednji, pravzaprav najbolj pereč problem Usnjarsko krznarskega kombinata v Smartnem pri Litiji pa so močna dezorganiziranost, slaba kadrovska struktura, slabi odnosi in neizdelano nagrajevanje. Z novo organizacijo so sedaj začeli v proizvodnji, tako da druga področja še niso prišla na vrsto. V podjetju imajo le dva delavca z visoko strokovno izobrazbo in zato ni čudno, da je še vse preveč primitivizma in obrtniško mojstrske miselnosti. Slabi odnosi so predvsem na relaciji proizvodnja—komerciala. In če k temu dodamo še nepravilno nagrajevanje in odpor proti mladim strokovnjakom, potlej ni nič čudnega, da so se odborniki občinske skupščine Litija po ob-

širni razpravi na skupščini odločili za prisilno upravo v Usnjarsko krznarskem kombinatu Smartno. Posebej so odborniki na seji poudarili, da so sicer vidna precejšnja prizadevanja kolektiva, da bi izboljšali poslovanje, da pa neurejeni notranji odnosi predvsem pa želja, da se čimprej opravi sanacija in da se zagotovijo normalnejši pogoji za poslovanje, terjajo uvedbo prisilne uprave. Odbornikom občinske skupščine Litija namreč ni vseeno, kako bo s kolektivom, ki predstavlja tretjino vseh zaposlenih v občini. Kako bo s kolektivom, pa tudi ni vseeno samoupravnim organom Usnjarsko krznarskega kombinata, zato so se na svoji seji strinjali z odločitvijo občinske skupščine. Prisilna uprava naj predvsem zagotovi izvajanje sprejetega sanacijskega programa in uredi medsebojne odnose v kolektivu, menijo tako občinski odborniki kot delovni kolektiv Usnjarsko krznarskega kombinata Smartno pri Litiji.

MARJAN LIPOVŠEK

Izigrani kolektiv

(Nadaljevanje s 1. strani)

Gajšek, direktor Sane, Dominik Štefan, predsednik delavskega sveta, Ivanka Pukl, predsednica sindikalne podružnice, in Milan Brus, tajnik sindikalne podružnice.

Jaz pa sem si njihov razgovor zapisoval.

Govorili smo o odpustih.

V začetku septembra je 43 delavcev Sane dobilo odpoved, do konca leta pa nameravajo postaviti na cesto še 30 do 40 zaposlenih. Skupno torej kakih 80. To so pretežno nekvalificirani delavci, pravzaprav delavke. Razen treh delajo vsi v neposredni proizvodnji.

»Nismo imeli druge možnosti,« je pripovedoval direktor, drugi vodilni tovariši iz tovarne bi so mu pritrjevali. »Če ne bi odločili za modernizacijo, bi šli v likvidacijo. V naši stroki je 28 proizvajalcev. Mi se z njimi, spričo zastarelega načina naše proizvodnje, nikakor nismo mogli kosati na tržišču. Zato smo se združili s Podravko iz Koprivnice, ki nam je dala 55 milijonov dinarjev za modernizacijo, kasneje pa bomo dobili še sto in menda tudi več milijonov za proizvodnjo praškov. Še sami bomo nekaj prispevali — v prvem polletju letošnjega leta smo ustvarili okoli 45 milijonov dinarjev skladov; začeli bomo izdelovati le tiste proizvode, po katerih je večje povpraševanje (praške in vafel izdelke) in to proizvodnjo modernizirali. Zavoljo tega pa ne potrebujemo več toliko delavcev kot prej, čeprav bomo v prihodnjih letih proizvajali količinsko več izdelkov, kot smo jih do nedavnega.«

ODLOČITEV ODBORNIKOV OBČINSKE SKUPŠČINE LITIJA: V USNJARSKO-KRZNARSKI KOMBINAT ŠMARTNO — PRISILNO UPRAVO

Že 25. maja letos so imeli referendum, na katerem naj bi se vsi zaposleni odločili za integracijo s Podravko ali proti njej. Od 238 zaposlenih jih je glasovalo 211. Samo 5 jih je bilo proti integraciji.

Ob teh podatkih človek ne hote pomisli, da proizvajalci v Sani niso vedeli, kaj jih čaka.

»Ob referendumu smo res povedali, da bomo lahko vsi ostali v tovarni, če bomo izkoristili vse naše proizvodne zmogljivosti in če bo tržišče ugodno sprejelo naše nove proizvode.«

Izkazalo pa se je, da teh obljub ne bodo mogli uresničiti.

»Integracija s Podravko je koristna, ker nam omogoča sodobno proizvodnjo in skupni nastop na tržišču. Toda odpustiti moramo višek delovne sile. Ne gre drugače.«

Res pa je tudi, da so še do nedavnega sprejemali nove delavce.

»To so stari grehi, ki so posledica zastarelega načina proizvodnje. Sicer pa smo o modernizaciji govorili že prej in smo se zavestno odločili zanjo. Hudo je le, ko moraš delavcu reči, da ga ne potrebujemo več. Pri odpuščanju smo namreč upoštevali socialne razmere zaposlenih. Izdelali smo kriterije in sklenili, da ne bomo odpuščali socialno šibkih in še zlasti ne mladih delavk, ker bi jih tako izpostavili cesti. Zato smo morali odpuščati tudi dobre delavce. Spisek za odpust je sestavila sedemnajstčlanska komisija, ki je prehtela vsak primer posebej. V njej so sodelovali tudi predstavniki družbenih organizacij. Zato lahko rečem, da med odpuščenimi v prvi skupini ni izrazitih socialnih problemov,« je dejal direktor, drugi vodilni tovariši iz tovarne pa so mu pritrjevali.

Potem smo šli na sestanek z nekaterimi odpuščenimi delavkami in kaj smo tam slišali, sem že zapisal. Delavke so ihte pripovedovale o svojih težavah, ki prav gotovo niso majhne, in hkrati zatrjevale, da jih je vodstvo podjetja izigralo pri referendumu. Rekli so jim, da odpustov ne bo, potem so začeli nekaj šušljati, da se kaj takega lahko zgodi in nekega jutra so prišle v tovarno ter dobile odločbe o odpustu.

»Zakaj se z nami niso pogovorili? Ali je to sploh kakšno delavsko samoupravljanje?«

Po sestanku je direktor povedal:

»Nismo se mogli pogovarjati. Če bi delavci odločali o odpustih, bi se skregali in prišlo bi do fizičnega obračunavanja. Zato smo se odločili za postopek, ki je bil po našem mnenju edino pravičen.«

JANEZ VOLJC

KAKO SO MARIBORSKI GOZDARJI NAŠLI IZHOD ZA LJUDI, KI BI JIH SICER ZARADI POMANJKANJA DELA MORALI ODPUSTITI

Pogodbe v tujini

V gozdove Pohorja so še do nedavnega prihajali »holcarji« tudi iz drugih republik, da so v letnih mesecih z ročnimi žagami in sekirami podirali orjaška drevesa, pozimi pa spravljali les po drčah v dolino. Kjer pa to ni bilo mogoče, so priskočili na pomoč pohorski kmetje s svojimi konji, ki so spravili les do voznih poti in naprej v dolino. Iz teh krajev tudi izvirajo splavi, ki so les plavili po Dravi, kar vse so danes spremenili v turistično zanimivost, znano pod imenom »rancarija«, ki bo že prihodnje leto združila kar tri države, skozi katere teče Drava, in sicer Avstrijo, Jugoslavijo in Madžarsko kot ponovni dokaz prijateljstva med sosednjimi deželami.

Ročne žage in sekire so danes zamenjale motorne žage. Zato postaja delo v gozdovih vse lažje, učinki pa vse večji. Vse to pa seveda povzroča, da se že tudi v gozdarstvu pojavlja višek delovne sile, še posebej, ker so bile v poreformnem obdobju ukinjene mnoge že načrtovane investicije, kjer bi se lahko zaposlili odvisni delavci. Kljub temu pa vodstvo in samoupravni organi Gozdnega gospodarstva niso niti pomislili, da bi del svojih delavcev postavili na cesto. Ker pa na njihovem delovnem področju, čeprav se razeza vse od Pohorja preko dela Slovenskih gorc do Haloz, ni bilo dela in možnosti za zaposlitev teh ljudi, so samoupravni organi pogledali preko meje ožje domovine, kjer so našli delo.

Z avstrijskimi delodajalci in oblastnimi organi so sklenili

Niso ukinjali delovnih mest. Rekli so: toliko nas je preveč, napisali odločbe o odpustih, preostale pa bodo na novo razporedili na delovna mesta. Tako nameravajo storiti tudi pri drugi skupini odpuščenih.

»In kaj bo zdaj z odpuščenimi delavkami?«

»Trudili smo se, kar je bilo v naši moči, da bi jih zaposlili drugod, toda nobeno podjetje ne sprejema. V Mariboru je na Zavedu za zaposlovanje prijavično več kot 3000 nezaposlenih, menda pa jih prav toliko ni prijaviženih. Nobene možnosti ni, da bi naše delavke zaposlili v drugih podjetjih.«

Tako smo se vrteli v začaranem krogu in direktor je spet in spet zatrjeval:

»Moramo modernizirati proizvodnjo, drugače bomo propadli. Naše podjetje je težak bolnik, ki nujno potrebuje zdravljenje. Še pred združitvijo s Podravko smo se dogovarjali s Kolinsko v Ljubljani o integraciji, pa so nam postavili takšne pogoje, da nanje nismo mogli pristati. V okviru Podravke pa bomo kot samostojen obrat hitro napredovali in upam, da bomo lahko nekdo na novo sprejemali zdaj odpuščene.«

In pri tem je ostalo.

Ob vrnitvi v Ljubljano sem povprašal v Kolinski, kako so se združevali s Sano in zakaj do združitve ni prišlo. Pokazali so mi elaborat, v katerem so analizirali poslovanje obeh podjetij in ekonomsko utemeljili integracijo, ki so ga poslali delavskemu svetu Sane v Hočah s prošnjo, naj ga prouči in odgovori. Toda na odgovor so čakali zaman.

Zame je bil najbolj zanimiv tisti del elaborata, v katerem je rečeno, da bi ob združitvi Kolinske in Sane odpuščili iz režije v Sani 18 zaposlenih (v prodaji 4, v nabavi 2, v skladišču 2, v računovodstvu 7, v laboratoriju 1 in v splošnem sektorju 2). V daljšem razdobju pa bi se morebiti izkazalo, da bi lahko odpuščili tudi iz proizvodnje 14 zaposlenih.

O tem elaboratu pa nam v Sani nihče ni govoril in delavci zanj ne vedo. Ni težko ugotoviti, zakaj so jim ga zamočali, kajti ob združitvi s Kolinsko bi bilo za neposredne proizvajalce dela dovolj, 18 zaposlenih v režiji (od skupno 42) pa bi si moralo poiskati novo zaposlitev.

Ko sem to zvedel, sem se spomnil tistih odpuščenih delavk, ki so nam jokaje pripovedovale, da jih je vodstvo podjetja izigralo.

In temu pravijo delavsko samoupravljanje.

Dobitki 76 nagrad

Na javnem žrebanju dne 18. septembra 1967 v Črnomlju so prejeli nagrade lastniki naslednjih hranilnih knjižic s vezanimi vlogami:

Poslovna enota	Številka hranilne knjižice
Nagrada	
OSREDNJA POSLOVNA ENOTA SUBIČEVA 2	
pralni stroj Castor	3.550
transistor	35.972
	4.752
	7.359
	27.177
	28.025
	35.937
	34.543
	36.031
garnitura kuhinjske posode	28.287
peč na olje Gibo	29.632
	32.859
električni mešalnik	30.163
motorna žaga Alpina	30.172
prenosni televizor	34.543
	35.292

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

motorna žaga Alpina	4.472
peč na olje Gibo	6.109
	10.855
	400.707
garnitura kuhinjske posode	10.212
	225.853
	231.676
prenosni televizor	11.016
	400.800
sušilnik za lase	11.230
	231.377
	276.110
	288.023
pralni stroj Castor	12.131
	13.023
transistor	13.409
	250.896
	400.288
	400.394
električni mešalnik	251.116
	254.285
avtomobil	
Zastava 750	278.286
avtomobil	
Zastava 1300	870.026

BEŽIGRAD

transistor	717
	8.014
pralni stroj Castor	3.213

MOSTE

transistor	2.243
	2.298

STARA LJUBLJANA

transistor	119
avtomobil	
Zastava 750	217

SISKA

sušilnik za lase	264
transistor	467
	2.601
električni mešalnik	2.276
	2.877
peč na olje Gibo	3.667

VIC

električni mešalnik	2.162
CRNOMELJ	
peč na olje GIBO	2.134
električni mešalnik	2.346

DOMŽALE

garnitura kuhinjske posode	280
električni mešalnik	1.170
GROSVPLJE	
električni mešalnik	3.070
HRASTNIK	
garnitura kuhinjske posode	1.082

KAMNIK

garnitura kuhinjske posode	4.896
prenosni televizor	5.435
KOČEVJE	
transistor	2
peč na olje Gibo	204
električni mešalnik	224
garnitura kuhinjske posode	5.075

LITIJA

garnitura kuhinjske posode	1.590
LOGATEC	
peč na olje Gibo	271
garnitura kuhinjske posode	1.119

MEDVODE

sušilnik za lase	4.418
RAKEK	
transistor	2.191
sušilnik za lase	2.194
RIBNICA	
peč na olje Gibo	582
sušilnik za lase	2.992
TRBOVLJE	
sušilnik za lase	545/II

VRHNKA

pohišto po izbiri v vrednosti 2.500 N-din	1.246
sušilnik za lase	3.926
ZAGORJE	
transistor	2.067

Vabimo vlagatelje, da se vključijo tudi v novo nagradno žrebanje, ki bo januarja 1968. Razpis novega velikega nagradnega žrebanja Kreditne banke in hranilnice Ljubljana je objavljen tudi v tej številki »Delavske enotnosti«.

FRANJO HOVNIK

ČIB BOVEC
KVALITETNO
POSTELJNO
PERILO

Vam nudi moden asortiment
konfekcije, galanterije in
metražnega blaga

modna hiša
LJUBLJANA - MARIBOR

PRODAJNI SERVIS

Tovarnarji izpod kozolca

V gasilski dom so znesli vsak svoje mizaro orodje in nad vrata nabili napis »Mizar- ska zadruga«. Bilo jih je pet ali šest in izdelovali so prve kose pohištva za Brežičane. Kaže, da so že v tistih časih živeli le od plačane realizacije, kajti zgodilo se je, da po več mesecev niso dobili plače...

Alojz Ferencak, kvalificiran mizar in sedanjí predsednik delavskega sveta tovarne pohištva v Brežicah, ki se je razvila prav iz te mizarke zadru- ge, tedaj ni mizaril v gasilskem domu. Dobro se spominja svo- jega prihoda v kolektiv:

»Bilo je 8. septembra 1947. leta ob osmi uri in petnajst minut. V novem obratu, ki smo ga zgradili iz starega kozolca, smo pognali prve stroje. Petnajst minut so tekli. In tu je pravzaprav začetek naše to- varne. Delali smo stavbno pohištvo in opravljali usluge. Kakšno leto zatem smo začeli

izdelovati tudi furnirano pohištvo.«

Glas o brežiški tovarni pohištva se je naglo razširil. Iz- nenada so dobili nekega dne, približno pred 12 leti, ponud- bo iz tujine.

»Domači strokovnjaki so si presneto belili glave, ko so pripravljali prve pisalne mize za Ameriko,« se spominja to- variš Ferencak trnove poti na tuji trg. »Vendar, uspeli smo in potlej so minevala leta, ko smo izključno lepili nalepke na pošiljke za Ameriko, Svi- co, Francijo, Libanon in Si- rijo.«

Približno ob reformi pa se je v prodajni politiki brežiške tovarne zgodilo nekaj nena- vadnega. Tedaj, ko so začeli vsi drugi govoriti o medna- rodnem tržišču, so se Brežiča- ni ozirali po domačem.

»Nismo dosegli svetovnih cen, poleg tega smo občutili stagnacijo na svetovnem trgu.

Ze davno prej bi se navezali na domači trg, vendar smo bili prisiljeni izvažati, zaradi de- viznih sredstev. Poznejše re- konstrukcije so nas veljale precejšnje milijone, potrebno jih je bilo odplačati v devizah. Navzlic skromnim izkušnjam na domačem trgu in nerazi- skanemu tržišču, smo začeli uspešno prodajati tudi doma. Danes izvažamo sicer še ved- no dobrih 60% naših izdel- kov, kar pomeni, da se ne od- rekamo izvozu in se mu tudi ne mislimo odreči, čeprav nam navrže domači trg večji doho- dek. Poletje smo zaključili s pozitivno bilanco, vendar nam primanjkuje sredstev.«

»Naj to pomeni, da rešujete svojo bilanco z domačim trgom?«

»Delno že. Vendar ne bo dolgo, ko bo tudi tega »preli- vanja« konec. Naš cilj je po- ceniti proizvodne stroške, še

izboljšati kvaliteto in vzdr- žati svetovne cene.«

»Kako?«

»Nekaj strojne opreme smo že nakupili, nekaj je pričaku- jemo. S tem bi zamašili ozka grla v proizvodnji in dosegli večji proizvodni učinek z manjšimi stroški. Zaloge smo »izčistili«, nekurantnih proiz- vodov nimamo. Skratka, vsak strošek smo dali na rešeto. Na sejah delavskega sveta smo šli celo tako daleč, da smo anali- zirali posamezne delovne na- loge in ugotavljali, kaj nam prinaša večji in kaj manjši dohodek. Hkrati s temi ukrepi pa smo izboljševali delovne razmere, poskrbeli za higiensko tehnično urejenost in za pre- hrano delavcev. Prizadevamo si okrepiti tudi kadrovske za- sedbe. Čimprej moramo organi- zira dobro analitsko službo.«

»So to prizadevanja samo- upravnih organov?«

»So. Vendar naši samo- upravní organi še vedno ne opravljajo funkcije, kot bi jo po mojem mnenju morali. Pri-

znati je sicer treba, da smo že dosegli napredek na tem področju. Vidim ga v tem, da vabimo na seje delavskega sveta s priloženim gradivom, tako da se lahko vsak član pri- pravi na sejo. To pa ni dovolj. Ni dovolj, če samo potrjuje- mo, kar pripravijo strokovne službe. Dober delavski svet si predstavljam drugače. Če je to samoupravni organ, ki ima funkcijo dobrega gospodarja, potlej mora dajati tudi inicia- tive za dobro gospodarjenje. Izpolnjevanje takšne funkcije pa seveda terja od vsakega člana delavskega sveta in od vsakega proizvajalca drugačen odnos do svojega podjetja. Ni dovolj, da delaš in si socialno zavarovan, dobivaš dohodek kot nekaj samo po sebi umev- nega, pri tem pa pozabljaš, da si to, samo po sebi umevno' krojiš dobesedno sam. Za več- ji dohodek in vse, kar spremlja njegovo gibanje, smo od- govorni vsi, čeprav je treba vedeti, kdo bolj in kdo manj.«

I. V.

ZA BOLEZEN SO ZDRAVILA. VENDAR...

Neodložljive obveznosti

DE išče vzroke za povečanje stroškov za zdravila

Večletni primanjkljaji v skladih zdravstvenega varstva spominjajo na hudo bole- zen, ki ji še nismo našli učinkovitega leka. Več let zapored obračamo številke, ki jih izkazujejo komunalni zavodi za socialno zavarovanje, ki nimajo dinarskega pokritja. Ob vsakem finančnem poročilu kažemo na najbolj razsipne potrošnike skladov zdrav- stvenega varstva. In kdove, ali je naključje ali neizogibno dejstvo — vselej so preko- merni izdatki za zdravila med glavnimi vzroki za primanjkljaje.

Nihče ne zanika resnice, niti gospodarji skladov, ki, razum- ljivo, spremljajo vso medicinsko dejavnost v številkah, da si zdravljenja bolezní brez zdravil ne moremo zamisljati. Upirajo pa se preveliki potrošnji zdra- vil in njihovim cenam. To spo- znanje je rodilo v minulem ob- dobjú dva glavna ukrepa, ki bi naj zagotovila bolj racionalno trošenje sredstev za zdravila: participacija zavarovancev pri stroških za nekatera zdravila in temu ustrezna negativna, ozi- roma njena naslednica — po- zitivna lista zdravil. Danes je videti, da sta oba ukrepa pov- zročila, mimo nekaterih drugih posledic, predvsem zmedo v predpisovanju zdravil in nista »ozdravila« denarnih primanj- kljajev. Poudariti je sicer treba, da so take ocene »na oko« o iz- datkih za zdravila pomanjkljive, kajti letos je na voljo skoraj 20 odstotkov manj sredstev za zdravila kot minulo leto in se gibljejo letošnji stroški za zdra- vila, čeprav je bilo predpisanih znatno manj receptov, v mejah lanskeoletnih izdatkov. S tem argumentom so se v glavnem tudi branili proizvajalci zdravil, veletrgovalci in lekarne, ki imajo posredni in neposredni vpliv na ceno zdravil in zaradi česar smo jim odstopili v naši akciji največ prostora. Ponesre- čen izbor zdravil na pozitivni listi pa je zdravnikom »vezal roke«, da bi lahko pri predpi- sovanju receptov izbirali cenejša, a tudi učinkovita zdravila, kajti na pozitivni listi se je zna- šel nepopoln izbor najdražjih zdravil, ki jih pokrivajo skladi zdravstvenega varstva. Tega ar- gumenta so se pa poslužili zdravniki, ko so naštevali vzro- ke za povečanje stroškov za zdravila.

Ko smo iskali v nekaj zad-

njih številkah našega lista vzro- ke za večje izdatke za zdravila in jih želeli tudi najti, smo na- črtno vključili v naša prizade- vanja vse, ki imajo takšno ali drugačno zvezo z zdravili. Ne zato, da bi se le-ti branili, ali zvrčali krivdo za večje stroške drug na drugega, ampak, da bi posredovali svoje izkušnje za skupni zbir odprtih vprašanj,

na katera je treba čimprej od- govoriti in jih tudi ustrezno re- šiti. In z zadovoljstvom ugotav- ljamo, da nam je to v veliki meri tudi uspelo. Ne bi ponav- ljali vseh pozitivnih pobud, ki so jih prispevali zdravniki, far- maceutska analitska služba pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, proiz- vajalci, veletrgovalci in lekar- narji. Značilno za vse našete dejavnike je prizadevanje, da se tako strokovni kot finančni pro- blemi, ki spremljajo potrošnje zdravil, čimprej rešijo. Pritrđiti pa jim moramo, da jih vsak zase ne morejo reševati in jih »razumeti«, da nekateri vpra- šanj niti ne želijo reševati.

Prav zaradi tega smo se za zaključni komentar na doseda- nje razprave o vzrokih za po- rast stroškov za zdravila obrnili na Medobčinski zdravstveni center komunalne skupnosti Ljubljana. Ta strokovni medi-

cinski organ, v novi obliki, ka- kršno smo doslej pogršali, smo v zakonu določili za desno roko, ki naj pomaga strokovno reše- vati in dopoljevati gospodar-jenje samouprave zavarovancev in njihove službe. Za tako funk- cijo ima po novem zakonu med- občinski zdravstveni center vse pristojnosti in možnosti. Zal, smo se pa v želji, da bi našo akcijo zaključili s strokovnim komentarjem medobčinskega zdravstvenega centra, prenašli. Medobčinski zdravstveni center ljubljanske regije je mlad stro- kovni organ, ki v teh dneh še prevzema vse naloge, ki mu jih nalaga zakon. Razumljivo je to- rej, da še ni uspel proučiti na- šega problema. Po prvi zasnovi njihovega delovnega programa, ki vsebuje poleg reševanja or- ganizacijskih in vsebinskih vpra- šanj medicinske in lekarniške službe tudi strokovno prouče- vanje izdatkov za zdravstveno varstvo, pa lahko sodimo, da je svoje delo tako zastavil, kot si ga lahko zamišljamo v regional- nem medicinskem vrhu.

Navzlic temu pa kaže vendar opozoriti, da bo moral zdrav- stveni center odgovoriti na šte- vilna vprašanja čimprej, vse- kakor pa prej, preden bomo za- čeli snovati finančne načrte skladov zdravstvenega varstva za prihodnje poslovno leto. Ne moremo in ne smemo dovoliti, da bi prihodnje leto vnovič ugo- tavljali primanjkljaje, ki jih spremljajo premalo proučeni in neučinkoviti ukrepi in se v opravi- čilo opravi na napake, ki smo jih ugotovili, a ne rešili. Upaj- mo torej, da bomo lahko do konca tega leta ob pomoči Me- dóbčinskega zdravstvenega cen- tra zaključili našo akcijo in v njej odgovorili vsaj na najbolj bistvena vprašanja, ki smo jih z njo zastavili.

I. VRHOVČAK

KB LJUBLJANA

NOVO VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

Vlagatelji vezanih, stanovanjskih in kmetijskih hranilnih vlog, ki ste že ali boste do 31. decem- bra 1967 vložili najmanj 2000 N-din na odpovedni rok nad 1 leto, ste vključeni v veliko nagradno žrebanje

- 1 osební avto Renault R-16
- 1 traktor ZETOR R 2011
- 1 osebni avto FIAT 850
- 3 motorni čolni LIBIS
- 2 šotora PULA
- 2 motorni žagi STIHL CONTRA
- 5 magnetofonov SONET
- 10 športnih oprem po izbiri po 500 N-din
- 10 kino kamer QUARZ
- 10 loncev ECONOM
- 10 jedilnih servisov
- 12 garnitur kuhinjskega orodja
- 10 hranilnih knjižic po 200 N-din

- S posojilom od 80—500 % na privarčevano vsoto do stanovanja
- Vezane hranilne vloge vam prinašajo višje obresti in vsake 4 mesece nagradno žrebanje
- Za napredek kmetijstva vam dajemo na pri- varčevano vsoto od 50—200 % posojila
- Odpiramo zasebne devizne tekoče račune in jih obrestujemo po 4—6 %
- Zvišali smo obresti za hranilne vloge, vloge na vpogled obrestujemo po 6,25 %, vezane vlo- ge nad eno leto po 7 %, vezane vloge nad 2 leti po 8 %

PODROBNEJŠE INFORMACIJE LAHKO DOBITE PRI VSEH POSLOVNIH ENOTAH KREDITNE BANKE IN HRANILNICE LJUBLJANA:

V LJUBLJANI: Osrednja poslovna enota, Subičeva 2 — Mestna hranilnica Ljubljanska, Copova 3 — Beži- grad, Titova 55 — Moste, Proletarska 1 — Stara Ljub- ljana, Mestni trg 16 — Šiška, Celovška 99 — Vič, Tr- žaška 36.

IZVEN LJUBLJANE: Črnomelj, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Medvode, Rakek, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika, Zagorje.

Vezane hranilne vloge sprejemajo tudi vse pošte v Sloveniji.

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

KB LJUBLJANA

ZANIMIVA NOVOST — IZREDNA UGODNOST

VELEBLAGOVNICA nama LJUBLJANA

s poslovalnicami:

- TRGOVSKA HIŠA, Tomšičeva ulica 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Wolfova ulica 1
- KONFEKCIJA ELITA, Čopova ulica 7

ODOBRAVAMO POTROŠNIŠKA POSOJILA

odslej za vse vrste blaga (razen prehrabnenih artiklov in tobaka) tudi brez porokov in po drugih zelo ugodnih pogojih.

Čeprav je res, da delo, trošenje delovne sile poteka v času, da se tako rekoč ponuja kot najbolj preprosto in logično — nagrajevanje po času, ima to pravilo tudi nekaj šibkih točk. Zaradi preprostosti in razumljivosti bi bilo res najbolj smotno, če bi uveljavili nagrajevanje po času. Enačba za izračun je zelo preprosta in lahko razumljiva.

Tarifna postavka × čas
Če bi se dogovorili, da ima delavec 3000 dinarjev osebne dohodka za osem ur dela, potem bi bil njegov mesečni osebni dohodek, če bi delal vse dni:

3000 dinarjev × 26 dni
78.000 dinarjev

Tudi če bi bila tarifna postavka, ki se približuje povprečnim osebnim dohodkom v Sloveniji tudi manj zaokrožena, bi vseeno delavci in mezdni oddelek v podjetju zlahka obračunavali osebni dohodek. Kje pa so potem razlogi, da iz preprostih sistemov težimo k bolj zapletenim in težje izračunljivim? Razlogi so v tem, da po splošnem spoznanju s častnimi izjemami, bodisi da gre za ljudi, ki so po naravi marljivi, ali ljudi, ki imajo zelo radi svoj poklic in v samem delu uživajo in hočejo napraviti celo več, kot je povprečje na tem področju, večina ljudi le odteguje zavestno ali podzavestno svojo delovno silo maksimalnemu trošenju. To trošenje, če je intenzivno, povzroča tudi fiziološka neugodja, utrujenost. Skratka, opravka imamo z vrsto zavor, ki jih je treba sprostiti in pognati delo v hitrejši, bolj smotno organiziran tek, da bo dosežena večja, cenejša proizvodnja, s tem večja suma potrošnih dobrin, kar pomeni višjo življenjsko raven.

Seveda pa je eno, takšno spoznanje zelo posplošeno zapisati, in drugo, to v praksi uresničiti. Ravno zato, ker so v praksi težave, predsodki, premajhni napori in tudi skromno znanje smo marsikje zakoličili take sisteme nagrajevanja, ki po-

Nagrajevanje po času

magajo ohranjati zaostalo miselnost, zaostale proizvodne in s tem nujno tudi zaostale družbene odnose. Kajti povsem nujno je, da v zaostali, nesodobni, nizko produktivni proizvodnji nujno prihaja do trenj in sporov, bodisi zaradi samih odnosov in spopadov med tistimi, ki bi radi napredovali in drugimi, ki so z dosežanim povsem zadovoljni, ali pa zaradi nizkih osebnih dohodkov, kot posledice slabih proizvodnih in poslovnih rešitev.

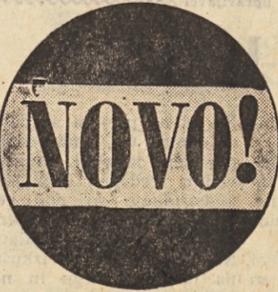
Sistem delitve je lahko velika spodbuda, če gre z roko v roko z organizacijo proizvodnje in sodobno poslovno usmeritvijo, sam zase pa ne pomeni čarobne palice. Zgodi se lahko celo to, da s preveliko spodbudo, s prevelikimi dohodki za premajhen napor in uspeh dosežemo celo obratni učinek. Namesto pričakovanega izboljšanja ni napredka, ali pa je celo nazadovanje. To se nam lahko dogaja zlasti povsod tam, kjer delitev obravnavajo ločeno od organizacije in poslovnosti, kjer se zgolj dogovarjajo, koliko naj kdo dobi, namesto kaj mora napraviti, da bo to dobil. Poudarek je prvenstveno na tem, koliko naj dobim, ne pa, koliko moram napraviti, da bom to dobil. To pa seveda nujno vodi do sporazumevanja, dogovarjanja in najugodnejših rešitev za tistega, ki ima v podjetju najmočnejši vpliv.

Kaj je potem temeljna prednost spodbudnih oblik nagrajevanja namesto preprostejšega nagrajevanja po času? Prednost je v večjem spodbujanju k večji intenzivnosti dela. Kaj pa pomeni večja intenzivnost dela? To pomeni, da je na primer delavec A opravil v 6 urah toliko dela, kot delavec B v osmih urah. In če imata delavca A in B enako tarifno postavko, potem je večja verjetnost, da bo delavec A začel delati nekoliko počasneje, kot pa delavec B hitreje, saj dobita v prvem kot v drugem primeru povsem enak dohodek. Ta različnost prihaja bolj do izraza v posamičnem, zaključnem delu, kot v diktirani proizvodnji, tekočem traku, ali visoko mehanizirani proizvodnji, ki sama vsiljuje delovni ritem. Toda eno je gotovo, z materialnimi spodbudami v takem sistemu nismo delavca B spodbudili, da bi napravil več. Več napravi iz svoje priložne pridnosti, več lahko tudi, če je v strahu za zaposlitev, več, če je v strahu, da bo premeščen na slabše plačano delo, več, če je nadzor nad delom strog, ali če je vklopljen v proizvodni ritem, v verigo dela, ali na delovno mesto, kjer mu samo delo ali stroj diktira tempo. Izven tega pa je njegova delovnost prepuščena zavesti, tudi strahu pred drugimi delavci, da ne bi v njihovih očeh veljal za lenuha.

Seveda pa bi bilo veliko poenostavljanje, če bi menili, da je temeljni problem nagrajevanja v tem, da moramo na vsa ali vsaj večino delovnih mest uvesti nagrajevanje po učinku. Pravilo bi lahko bilo — povsod tam, kjer so za to pogoji, kjer je mogoče in smotno merjenje učinka. Če pa značaj dela, ekonomski izračun, zapletenost ali nesmotnost takih spodbud zahteva drugačno tehniko, je treba sistem nagrajevanja temu prilagoditi.

Zato imajo vse tehnike nagrajevanja isto izhodišče: spodbujati večje uspehe, večja prizadevanja in kakor so opravila različna, tako morajo biti temu prilagojene tehnike. Več o različnih tehnikah v prihodnjih komentarjih. VINKO TRINKAUS

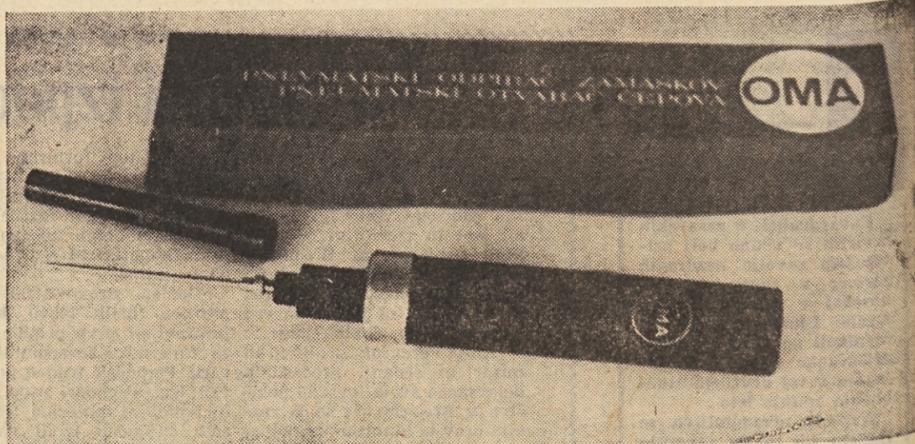
POLIC ■ S POTROŠNIŠKIH POLIC

ODPIRAČ STEKLENIC

Te dni se je na našem tržišču pojavil nov izdelek, ki ga bodo toplo pozdravile vse gospodinje, kupujejo pa ga tudi drugi. Po pnevmatskem odpirraču steklenic bomo radi segli vsi, ki smo se že (pre)večkrat dobobra namučili s trdovratnim zamaškom, ki kar ni hotel pustiti.

In kako bomo odprli ste-

klenico z novim pnevmatskim odpirračem? Enostavno!

Najprej bomo očistili rob steklenice in odstranili zaščitno pušo. Nato bomo prijeli steklenico s krpo in jo postavili na trdno podlago. Nato bomo iglo pnevmatskega odpirrača zapčili v sredino zamaška, navpično in do konca. Šele nato bomo prijeli odpirrač, in sicer

tako, da bo ležal palec na gornji strani odpirrača.

Zatem bomo premikali ročaj odpirrača za zamašek gor in dol. S premikanjem bomo dosegli pritisk v steklenici, ki bo tudi iztisnil zamašek. Če pa je zamašek suh, položimo steklenico vodoravno in dva do trikrat premaknemo ročaj črpalke gor in dol. Nato postavimo steklenico pokonci in črpa-

mo žačo dolgo, da iztisnemo zamašek.

Pa še to: steklenic, ki niso dobro zaprte ali pa so celo počene in steklenic, polnjenih z likerjem, s pnevmatskim odpirračem ne moremo odpreti.

Pnevmatski odpirrač zamaškov prodajajo v vseh večjih trgovinah in trgovini Steklenina v Ljubljani, cena pa je 2.195 starih dinarjev.

PREDSEDSTVO RO SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI O POLLETNIH BJLANCAH DELOVNIH ORGANIZACIJ

Ugodni rezultati, vendar...

Kakor so ugotovili na zadnji seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, se tovrstni kolektivi z uspehom vključujejo v reformo in v povprečju dosegajo boljše rezultate kot ostalo gospodarstvo. Analiza polletnih obračunov namreč razkriva, da so kolektivi storitvenih dejavnosti v letošnjem prvem polletju v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta ustvarili 18% več neto produkta na zaposlenega, oziroma povprečno po 11% več sredstev za razdelitev. Zaradi tega se je med drugim lahko zvišala udeležba lastnih obratnih sredstev v poslovnih skladih trgovine in gostinstva od 23 na 37%, v obrti pa od 59 na 70%. Tudi investicije v osnovna sredstva trgovine, gostinstva in turističnih delovnih organizacij so se lahko zvišale za 36% v primerjavi z lanskim prvim polletjem, v obrti pa so prav tako bile za sedem odstotkov večje.

S takšnimi rezultati bi nedvomno lahko bili zadovoljni, če bi jih kolektivi storitvenih dejavnosti dosegli ob normalnih pogojih zaposlovanja. Predsedstvo RO sindikata storitvenih dejavnosti pa je menilo, da smo še daleč od tega, ko bi lahko govorili o normalnih pogojih zaposlovanja za vse storitvene dejavnosti. Gre namreč za to, da je le tretjina slovenskih občin doslej že izoblikovala lastna stališča, politiko in konkretne programe glede razvoja in položaja storitvenih dejavnosti, medtem ko drugod takšnih odločitev še niso pripravili, oziroma sprejeli. Zaradi tega pa velika večina delovnih organizacij storitvenih dejavnosti še zdaj ne pozna niti vseh svojih obveznosti, niti ne vidi svojega mesta znotraj občinskih in regionalnih gospodarstev. Rezultati in uspehi gospodarjenja v letošnjem prvem polletju torej pomenijo bolj posledico prilagajanja trenutnim razmeram, ne pa dejansko dosegljivega optimuma. Zato je toliko bolj utemeljeno vprašanje, kaj šele bi lahko bilo in o kakšnih rezultatih bi lahko govorili, če bi bilo storjeno vse tisto, kar so občinske skupščine pravno in dejansko tudi dolžne storiti.

Tako v mnogih občinah doslej še niso sprostiti cen raznim storitvam, čeprav je konkurenca znotraj družbenega sektorja in še posebej v razmerju do zasebnega sektorja tolikšna, da nikakor ne bi moglo priti do podražitve storitev. So pa s tem zvezane roke tistim kolektivom, ki bi se želeli in mogli bolj prilagoditi povpraševanju in razmeram na trgu, ker se jim ta trud ne bi izplačal, ko pa imajo cene določene. Prav tako so povečini še povsod trdo »zakovane« obresti od poslovnega sklada, ki se stekajo v skupne kreditne sklade, pri katerih storitvene dejavnosti spet slabo odrežejo. Posebno vprašanje pomeni višina najemnin, ki jih plačujejo kolektivi storitvenih dejavnosti. Dostikrat pa so sporni in problematični še razni davki od storitev. Nesmiselno je, če so ponekod na primer ob enakih stopnjah obdavčene krojaške in zlatarske delavnice, čeprav pokriva dvojje zelo različnih potreb občanov. Storitvene dejavnosti, ki zadovoljujejo vsakdanje potrebe občanov in turizma, pa bi pri obdavčevanju nedvomno morale imeti prednost, oziroma določene olajšave.

V občinskih odlokih, ki urejajo politiko razvoja obrti, pa bi po mnenju predsedstva RO sindikata storitvenih dejavnosti za-

res in čimprej morali urediti zlasti vprašanja v zvezi s prometnim davkom. Visok prometni davek (letos povprečno za 30 odstotkov višji zvezni prometni davek vseh oblik in za 20 odstotkov večji republiški in občinski prometni davek vseh oblik) v mnogih primerih namreč že povzroča stagnacijo količinskega prometa, kar je še zlasti očitno v nekaterih panogah trgovine in v gostinstvu. Kakor pa je RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti doslej že večkrat poudaril, pa bi ravno prometni davek vseh oblik moral pomeniti najpomembnejši ekonomski ukrep v bodočem uravnavanju

gospodarskih tokov v storitvenih dejavnostih.

Kakor zdaj predlaga RO sindikata storitvenih dejavnosti, bi morali že z naslednjim letom odpraviti 9% dodatni zvezni davek na alkoholne pijače, ker je odpadel vzrok (nakup pšenice), zaradi katerega je bila za letos uvedena ta dodatna davščina. Prav tako pa bi bilo treba uveljaviti obdavčevanje alkoholnih pijač po količinah in ne po vrednosti. Mnoga gostinska podjetja, ki po svojih uslugah sicer štejejo v višjo kategorijo, so na primer letos ob polletju izgubila po 10 in več milijonov S-din skladov samo zaradi tega, ker so obdav-

čena na vrednost, ne pa na količino prodanih alkoholnih pijač. Takšno obdavčevanje lokalov višjih kategorij pa nikakor ne more biti pravično, saj se tudi zaradi tega po nepotrebnem zmanjšujejo njihove možnosti glede enostavne in razširjene produkcije.

Ekonomsko nevzdržna razmerja nastopajo tudi na področju občinskega prometnega davka in tudi drugih družbenih dajatev v občinah. Če omenimo samo podatke za gostinstvo, se tur di v dveh sosednjih občinah ob enakih ali zelo podobnih pogojih stopnje občinskih prometnih davkov na vino gibljejo od 6 do 20% od prodajne cene, pri pivu od 6 do 25% in pri žganju od 8 do 33 odstotkov.

Podobne podatke bi bilo mogoče naštet tudi za ostale storitvene dejavnosti. Zgolj to, kar smo zapisali, pa potrjuje nujnost zahtev, da občinske skupščine čimprej jasno opredelijo svoje stališče do razvoja storitvenih dejavnosti in s tem določijo tudi svoje pogoje, ob katerih namenjajo razvoj teh dejavnosti tudi podpreti.

-mG

Radgonsko gospodarstvo je precej zadolženo

V radgonski občini sveti, občinska skupščina in občinski sindikalni svet ocenjujejo gospodarjenje v delovnih organizacijah v tekočem letu. Čeprav se je celotni dohodek do konca junija povečal v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 18 odstotkov, rezultati poslovanja niso zadovoljivi, saj je treba upoštevati, da se je ostanek dohodka zmanjšal za 25 odstotkov. Če pa še dodamo, da trenutno podjetja radgonske občine dolgujejo svojim dobaviteljem milijardo S-dinarjev več kakor lani ob koncu I. polletja in da je pri tem kmetijski kombinat udeležen kar s 700 milijoni, potem je slika še manj rožnata. Treba je še upoštevati, da so se nekoliko zmanjšala tudi sredstva skladov, deloma na račun višjih osebnih dohodkov. Zraven omenjenega pa tare radgonsko gospodarstvo predvsem občutno pomanjkanje obratnih sredstev.

Kmetijski kombinat, ki je največja delovna organizacija v občini, bi potreboval za sedanjo proizvodnjo najmanj 600 milijonov S-din obratnih sredstev, ki pa jih v celoti, kot kaže, ne bo mogoče dobiti. Zaradi pomanjkanja obratnih sredstev so v kombinatu zaenkrat ustavili sklepanje pogodb s kooperanti o proizvodnem sodelovanju, zaradi česar se slišati med kmeči precej kritike. Imajo pa težave tudi s proizvodnjo v nedavno odprtem dehidratorju za proizvodnjo travno-deteljnih mešanic, saj nimajo za ta obrat skoraj nobenih obratnih sredstev. Kako se bodo izvlekli iz te težke situacije, je veliko vprašanje, ko bi morali na veliko proizvajati in zadostiti izvoznim obveznostim, pa imajo zastoj. Letos so v radgonski občini

na slabšem tudi v izvozu, saj je eno največjih in po izvozu najbolj znanih podjetij Elrad, realiziralo samo polovico izvoza lanskega prvega polletja. V tem pogledu se je najboljše izkazalo radensko zdravilišče, kjer so izvozne obveznosti letos v primeri z lanskim prvim polletjem presegle za 160 odstotkov.

Čeprav je v radgonskem Avtoremontu, kot smo poročali v Delavski enotnosti, svojčas slabo šlo, se je stanje zlasti letos tako popravilo, da rezultati skoraj presenečajo.

Do konca junija so v tem podjetju letni proizvodni načrt realizirali 54-odstotno, proizvodnjo pa so povečali za 15% ob 25% zmanjšanju števila zaposlenih. Za enak odstotek so v Avtoremontu povečali tudi osebne dohodke. V tem podjet-

ju računajo, da bodo kmalu znova uživali sloves, kot so ga nekoč, ko so bili znani daleč naokoli. Uspeh pa bo najbrž v marsikje odvisen tudi od tega, do kdaj bodo končno uredili zadeve okoli namestitve novega direktorja.

T. STEFANEČ

ZDRUŽENO ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA
turistično transportni biro
LJUBLJANA TITOVA C. 32, TELEFON 311851 IN 311852

V letošnjem letu bomo priredili še naslednje izlete:

1. PARIZ—MÜNCHEN, od 25. 11.—12. 1967, z vlakom. CENA 750,00 N-din. PRIJAVE: do 25. oktobra 1967.
2. RIM, od 26.—30. 11. 1967, z vlakom. CENA: 410,00 N-din. PRIJAVE: do 10. novembra 1967.
3. BUDIMPEŠTA, od 1.—3. 12. 1967, z avtobusom. CENA: 320,00 N-din. PRIJAVE: do 15. novembra 1967.

Prijave sprejemajo poslovalnice TURISTIČNO TRANSPORTNEGA BIROJA,

Ljubljana, Titova 32
Maribor, Partizanska 50
Celje, Titova 3

KOMBINAT LESNO PREDELOVALNE INDUSTRIJE LOGATEC

- proizvaja in nudi:
- KVALITETNA VEZANA OKNA IN BALKONSKA VRATA
 - ROLETE, IZDELANE IZ LESENIH PROFILOV, PREBLEČENIH S PLASTIKO
 - STRUŽENJE FOTELJE IZ MASIVNE BUKOVINE

Vse individualne graditelje opozarjamo na našo stalno zalogo tipskih oken in balkonskih vrat.

Zahtevajte ponudbe!

NOVO COLIBRI T2 1967

TOMOS KOPER

OSEBNI DOHODKI HITREJE NARAŠČAJO KOT PRODUKTIVNOST

Proučiti delitvena razmerja

V Novem mestu je bila minuli teden skupna seja občinskega sindikalnega sveta in občinskega zbora delovnih skupnosti, na kateri so obravnavali gibanje gospodarstva novomeške občine v prvem polletju letos in priprave na občni zbor občinskega sindikalnega sveta, ki bo predvidoma 10. novembra.

Gospodarstvo novomeške občine je v prvem polletju letos ustvarilo 356.167.496 N-din celotnega dohodka. V primerjavi z istim obdobjem minulega leta se je celotni dohodek povečal za 17 odstotkov, dohodek za 12, neto osebni dohodki za 20,3, ostanek dohodka, namenjen akdom, za 0,4 in število zaposlenih za 1,5 odstotka. Navidezno ti poslovni uspehi ugodni, vendar pa so udeleženci na seji sodili, da z njimi ne morejo biti povsem zadovoljni. V letošnjem poslovanju delovnih organizacij namreč lahko ugovimo predvsem dve značilno-

sti: to sta poslabšanje likvidnosti in hitreje naraščanje osebnih dohodkov od produktivnosti, zlasti še v trgovini, gostinstvu, komunalni dejavnosti in industriji. Zanimivo je, da se težnje po zviševanju osebnih dohodkov na račun skladov podjetja pojavljajo predvsem v manjših delovnih organizacijah, kjer pogosto svoje odločitve kaj radi skrivajo pod plašč samoupravljanja, kot npr. v novomeškem Zavodu za upravo pokopališč.

Številne delovne organizacije v novomeški občini imajo še vedno težave tudi zaradi po-

manjkanja obratnih sredstev. Težnja za hitreje obračanje letos se ni obrodila sadov. Koefficient obračanja je namreč letos nekoliko pod lanskoletno ravni, kar na drugi strani povzroča še večje medsebojno zadolževanje delovnih organizacij. Pri tem je zanimivo, da so se krediti za občasna obratna sredstva in ostali krediti za poslovna sredstva letos kljub restrikcijam v kreditni politiki celo povečali za 14 odstotkov. Vprašanje pa je, če so bila ta sredstva res najbolj gospodarno vložena.

Ob vsem tem sta zbor delovnih skupnosti in občinski sindikalni svet sklenila priporočiti vsem delovnim organizacijam v novomeški občini, da čimprej prouče delitvena razmerja in v prihodnje povečujejo osebne dohodke le v skladu z rastjo produktivnosti. Da-

lje naj določijo tudi realno stopnjo amortizacije, ki zdaj v marsikateri delovni organizaciji ni realna in posvete vso skrb ustvarjanju lastnih obratnih sredstev in krepitvi poslovnega sklada. Občinski sindikalni svet bo o teh vprašanih pripravil s predstavniki sindikalnih podružnic in samoupravnih organov še posebne razgovore po panogah.

V razpravi so veliko govorili tudi o neurejeni preskrbi občanov in slabo založeni trgovini. Bržkone je treba prav v tem iskati vzroke za to, da se je letos količinski obseg prodaje v nekaterih trgovinah celo zmanjšal. Zaradi močnega odteka kupne moči Novomešanov v druga območja, predvsem v Ljubljano in Zagreb, dosegajo domača trgovska podjetja slabše poslovne uspehe, kar na drugi strani prek občinskega prometnega davka vpliva tudi na nižje proračunske dohodke novomeške občine. Ugotavljajo namreč, da dohodki iz naslova prometnega davka na malo prodajo v Novem mestu upadajo, na drugi strani pa vrste artiklov v novomeških trgovinah ni moč dobiti, ker je izbira blaga preslaba. Zaloge trgovskega blaga so v prvem polletju letos sicer narasle za slabih 53 odstotkov, vendar, žal, še pogosto ugotavljajo, da te zaloge ne pomenijo boljše založenosti trgovine, pač pa blago, ki ne gre v prodajo.

Razen tega ugotavljajo, da se cene potrošnemu blagu v zadnjih mesecih rahlo dvigujejo. V primerjavi s povprečnimi cenami v lanskem letu so julija letos zabeležili indeks cen 106,5. Najbolj so se cene povečale vrtninam, kjer je indeks julija znašal 131,3. V skupini predmetov široke potrošnje je najbolj značilen porast cen gospodinj-skim aparatom, kjer je indeks za sedem in več odstotkov višji kot drugje.

Veliko graje smo slišali tudi na račun preskrbe z mesom in sadjem ter zelenjavo. Zato bo celotno problematiko preskrbe obravnaval svet za gospodarstvo pri občinski skupščini in sprejel tudi ukrepe za njeno izboljšanje. R. S.

VPRAŠANJE KADROV V TOVARNI POLJEDELSKEGA ORODJA IN LIVARNI MUTA SE VEDNO NA MOČ PEREČE

Kako zajezi fluktuacijo

● Za povečano proizvodnjo bi potrebovali na Muti več kot 150 novih sodelavcev ● Ljudje v proizvodnji imajo v povprečju komaj 4 razrede osnovne šole

Vedno večja fluktuacija delovne sile v vseh obratih Tovarne poljedelskega orodja in livarne Muta, nekoliko neurejeni medsebojni odnosi, premeščanje mimo načela »vsakega človeka na pravo delovno mesto«, pomanjkljivo strokovno znanje vodilnega in tudi drugega kadra, neizdelano nagrajevanje po delu ter še vrsta drugih problemov že dlje časa narekujejo samoupravnim organom v tem podjetju, da se temeljito lotijo vprašanja kadrovske problematike.

PRETIRANA FLUKTUACIJA

Posebno pereč problem predstavlja danes v podjetju fluktuacija delovne sile, ki je že vrsto let nenormalno visoka. Ko so na Muti analizirali podatke o fluktuaciji v prvem polletju minulega leta, so ugotovili, da beležijo največ odhodov v spomladanskih mesecih, to je v mesecu marcu, aprilu in še v maju. V tem času je zapustilo podjetje skupno 29 ljudi. Torej, več kot polovica odhodov odpade na spomladanske mesece...

»Iz vsega tega sledi, da ne smemo iskati vzrokov fluktuacije samo v okviru podjetja, to se pravi zaradi osebnih prejemkov ali slabih delovnih razmer, temveč moramo analizirati premik delovne sile v celotnem bazenu, iz katerega črpamo tudi naše ljudi,« meni Viktor Šober, predsednik sindikalnega odbora. »Ze leta nazaj namreč ugotavljamo, da je bil vedno priliv ljudi pozno v jeseni večji, na pomlad pa manjši. Vzroki so kolikor toliko jasni: marsikdo

se pri nas zaposli le zato, da prezimi do nove sezone, potem pa si poišče zaslužek v kmetijstvu, gozdarstvu ali kje drugje.« Seveda je precejšen odliv delovne sile pripisati na Muti tudi drugim, nič manj pomembnim faktorjem. Ti so: težke delovne razmere — posebno v poletnih mesecih, ko je velika vročina — neurejeni osebni dohodki in nagrajevanje ter materialno stimuliranje nasploh, razrahljani medsebojni odnosi in drugi.

Prav tem faktorjem, ki so — ne samo za fluktuacijo, temveč za celotno življenje podjetja, bistvenega pomena — pa posvečajo na Muti preveliko pozornosti.

NESTROKOVNE STROKOVNE SLUŽBE

»Upoštevač demokratičnost ter načelo samoupravljanja sprejemamo ljudi v našo delovno organizacijo preko posebne komisije, ki jo vsako leto imenuje centralni delavski svet podjetja,« mi je povedal Viktor Šober.

Ker pa v podjetju še danes ni povsem razčiščen problem samoupravljanja in vodenja in glede na to tudi odgovornosti strokovnih služb, je temu ustrezno tudi delo komisije za sprejem in odpust. Dejstvo je namreč, da prav nestrokovno sprejemanje novih ljudi občutno vpliva na fluktuacijo in na medsebojne odnose.

»Analiza nam je pokazala, da nas precejšnje število ljudi zapušča zato, ker se ne čutijo doma v našem podjetju,« pravijo upravljavci v Tovarni poljedelskega orodja in livarni Muta. »Vezi med ljudmi bi morale biti tesnejše, močnejše od materialnih spodbud...«

Glede na rekonstrukcijo v proizvodnih obratih so na tekočem redu interni premiki, ki so največkrat strokovno pomanjkljivi, kljub temu, da prihajajo na odgovornejša mesta najbolj sposobni delavci. V večini primerov namreč zasedajo odgovorna delovna mesta ljudje s pomanjkljivo strokovno izobrazbo.

VEČ IZOBRAŽENIH LJUDI!

Povprečna izobrazba ljudi na delovnih mestih, kjer se zahteva visoka ali višja šolska izobrazba, je srednješolska, na delovnih mestih pa, kjer se zahteva srednješolska izobrazba, pa komaj nižja. Ljudje v neposredni proizvodnji imajo v povprečju komaj štiri razrede osnovne šole...

»Jasno je, da zaradi tega ne moremo reševati kadrovskih problemov samo s pomočjo notranjih virov, kot to želijo nekateri v podjetju, ampak je nujno, da ob sedanji mehanizaciji in obsegu proizvodnje postavimo na delovna mesta, ki zahtevajo izobražene ljudi, res prave strokovnjake...« meni Viktor Šober. »Krepko pa bomo morali še zavihati rokave, da bomo dokončno zaježili fluktuacijo — za povečano proizvodnjo bi namreč potrebovali več kot 150 novih sodelavcev — in da bomo vključili v naše vrste dovolj sposobnih in dela voljnih ljudi.«

Sprejeta stališča bank do integracijskih procesov

Glede na različna mnenja in predloge o integracijskih problemih bančništva v Sloveniji, in glede na to, da se v zadnjem času bankam v Sloveniji tako od gospodarske javnosti kot od ustreznih organov vse pogosteje zastavlja vprašanje: kakšno je stališče poslovnih bank do integracijskih problemov v bankah, posreduje Združenje poslovnih bank in hranilnic Ljubljana stališča, sprejeta dne 15. t. m. na 16. seji upravnega odbora.

Banke v Sloveniji so ves čas intenzivno spremljale gospodarska dogajanja in proučevale možnosti novih oblik svojega delovanja, saj je gospodarski javnosti dobro znano, da so se začele integracijske oblike v slovenskem bančništvu uveljavljati že pred novim zakonom o bankah in kreditnih poslih in pred začetkom uveljavljanja gospodarske reforme.

Izvajanje gospodarske reforme ter po njej povzročeni integracijski procesi v samem gospodarstvu, nadalje spremenjeni kreditni odnosi in vključitev nekaterih poslovnih bank v devizno poslovanje, ki imajo svoj odsev v nujnosti večje poslovnosti bank in v njihovi selektivnejši kreditni politiki, pa zahtevajo od bank še nadaljnje razvijanje in iskanje integracijskih oblik.

Izhajajoč iz potrebe po razčiščenju nekaterih temeljnih integracijskih vprašanj bančništva v SR Sloveniji je upravni odbor združenja, po temeljiti proučitvi številnih okoliščin, sprejel naslednja temeljna stališča, na podlagi katerih naj bi se banke v prihodnje uspešneje prilagodile novim gospodarskim tokovom, in sicer:

1. Združenje poslovnih bank in hranilnic Ljubljana je po proučitvi v celoti podprlo predlog izvršilnih odborov in svetov delovnih kolektivov Kreditne banke in hranilnice Ljubljana in Splošne gospodarske banke Ljubljana, da se zboroma obeh bank predlaga ustrezna pravna integracija obeh bank.

Istočasno sprejemajo članice združenja ugotovitev, da nadaljnja fizična integracija ostalih bank v Sloveniji ob kreditnem potencialu novo nastale banke ter njeni prioritetni vlogi v deviznem poslovanju, ob sedanjih pogojih ni primerna. To pomeni, da so se članice združenja zedinile za status quo v mreži poslovnih bank Slovenije.

2. Ker bi novo ustanovljena banka v Ljubljani okrepila svoj komercialno-poslovni značaj, izvajajoč ostale poslovne banke v Sloveniji, da bodo v prihodnje devizno poslovale prek te banke; vse banke pa bodo morale temeljito poglobiti poslovnost do svojih komitentov in skrb pridobivati gospodarske organizacije, ki niso komitenti članic združenja.

3. Banke so se zedinile za tako združitev in porabo investicijskih sredstev, ki bo zagotovila finančno udeležbo vseh bank pri graditvi razvojnih objektov v Sloveniji, za uresničenje srednjeročnega programa modernizacije proizvodnje — ne da bi pri tem zapostavljale področna investicijska vlaganja.

Uresničitev tako opredeljene združitve in porabe investicijskih sredstev pa mora temeljiti na bančnem konzorcialnem odnosu z ustreznim bančnim mehanizmom.

Ekonomske učinke investicijskih vlaganj iz združenih bančnih sredstev v investicije, potrebne za gospodarski razvoj Slovenije, je potrebno že vnaprej izkazati v zadevnih programih razvoja slovenskega gospodarstva. V ta namen bodo tudi banke izdelale svoj del programa.

Pod temi pogoji bi bila povečana mobilna moč bank pri zbiranju depozitnih sredstev, zaradi česar se banke tudi zavestno opredeljujejo za novo obliko razdelitve in porabe investicijskih sredstev.

4. Delovanje hranilne službe ostane, kar je popolnoma razumljivo, teritorialno neomejeno.

Upravni odbor Združenja poslovnih bank in hranilnic Ljubljana ugotavlja, da integracijski proces bančništva v SR Sloveniji, uresničen na podlagi navedenih točk, ustreza koristim gospodarstva, po drugi strani pa priznava taka integracija gospodarskim organizacijam in družbenopolitičnim skupnostim — ustanoviteljem bank po ustavi in bančnih statutih njihove samoupravne pravice.

Organi bank bodo o sprejetih stališčih podrobneje razpravljali na svojih sejah.

Upravni odbor
Združenja poslovnih bank in hranilnic
Ljubljana

NOVOSTI NOVOSTI!

Okrasni plastični pokrovi za avtomobilska kolesa FIAT ZASTAVA 600, 750, 850 proizvajava

»POLIGALANT«
Volčja Draga
Nova Gorica

Za nakup se zanimajte v trgovinah z avtomobilskimi rezervnimi deli

Pozdravljajen!

kockovec ZA SONCEM
GREJE NAJCENEJE
VELENJSKI LIGNIT

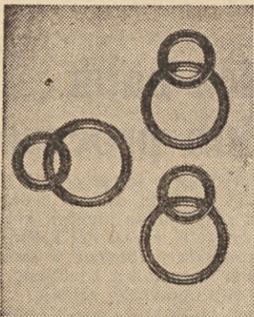
Vesela vest stotisočem potrošnikom:
VELENJSKE KOCKE ZNOVA NA TRŽIŠČU!
Za vse kupce veljajo v trgovinah posebne ugodnosti

Audi Audi Audi

AUTOCOMMERCE LJUBLJANA TRDINOVA 4

Veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sortiranega zaloga:

Usnje, tesnila, potrebščine za sedlarje, čevljarje, tapetnike, gumijeve cevi, gume v ploščah in palcah, gumijevе profile, klinasta in pogonska jermena, transportne trakove, pnevmatiko in ostale gumijevе izdelke, tehnični tekstil, klobučevino, luto, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, čelade, maske, očala, rokavice, obuvala, ičtnike, plastične mase za predelavo, juvidur, vinli, vinaz, ultrapas, stragulo, plastične mase, gume in usnje, barve in lake, usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo, pisalne, računske, frankirne, književodske, razmnoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, opremo za gostinstvo, pekarsko opremo in opremo za mlinsko industrijo.

Kozerija

Vsak petek zvečer se zbere nekaj upokojenec z našega terena v klubu krajevne skupnosti in kramlajo o starih in novih časih.

Nedavno tega so se pomenkovali o mladini. »Nekaj je treba storiti,« je rekel upokojeni profesor. »Če jim zdaj ne bomo stopili na prste, nam bodo ti frkolini v kratkem zrasli čez glavo.«

»So nam že,« je dejal nekdanji politični delavec. »Zadnjič sem šel mimo tvojega stanovanja in tvoj najmlajši mi je vrgel ogrizek na glavo — in kako se je režal, ko sem ga ošteval.«

»To še ni nič,« je rekla bivša socialna delavka. »Tvoj je šele fakin. Ondaj je nadlegoval neko staro ženo in jo zmerjal, pa sem ga opomnila in je začel preklinjati kot odsluženi gusar.«

»Tudi tvoj ni nič boljši,« je rekel upokojeni major, ki ni ma otrok in spričo tega pri tej razpravi ni bil neposredno prizadet. »Sinoči sem ga do-

bil, ko je skupaj s svojo klapo hotel vdreti v trgovino in mulci so jo pobrisali šele, ko sem dejal, da bom šel po mišičnika.«

»Vse to drži,« je dejal nekdanji politični delavec. »Toda kaj naj storimo? Če bi naša mladinska organizacija...«

»Kaj pa naj stori mladinska organizacija,« je ugovarjala bivša socialna delavka. »Imajo jo, pa se ne zmenijo za njo. Zdašnjaja mladina se ne zanima za organizacije kot

jati še skozi tri obroče.«

»Včasih smo drug drugega vzgajali,« je ugotovil nekdanji politični delavec, »zdaj sem prepričan, da naš šolski pa...« Sredi stavka je umolknil, kot bi se nečesa spomnil. Potem pa je pribil: »Trdno sistem ne velja. Iz šol bi morali prihajati tudi dobri državljani in ne samo dobri strojkovnjaki.«

Bivši profesor se ni strinjal: »Sola ne more storiti vsega. Učenca imaš pred seboj nekaj

je preveč. Če jih mladinska organizacija ne more ugnati, če šola ne more poskrbeti za njih vzgojo, kdo naj potleje?«

Se so razpravljali, toda odgovora na to vprašanje niso našli, dokler ni bivša socialna delavka rekla: »Z nečim bi jih morali zapostiti.«

»Kaj pa,« se je spomnil upokojeni politični delavec, »če bi zanje organizirali šoferski tečaj? Skoraj vsi imamo avtomobile in prepričan sem, da

PISE JANEZ VOLJČ

telj, ki naj bi s svojo dejavnostjo zapolnil vrzel v vzgoji naše mladine. Upokojeni aktivisti, ki se vsak petek zvečer zbirajo v klubu krajevne skupnosti, upajo, da bo kot sodoben vzgojni dejavnik naučil voziti njihove otroke po cesti v novo življenje, kajti, če se on propade, bo treba poiskati še enega, novega vzgojnega dejavnika.

VZGOJNI DEJAVNIKI

ur na dan in ko zaloputne šolska vrata, vplivajo nanj drugi vzgojni činitelji. »Preveč prostega časa imajo in predobro jim gre,« je ugovarila upokojena socialna delavka. »V mojih letih smo šestnajstletni otroci že krepko skrbeli za vsakdanji kruh. Zdaj pa so siti beleca kruha.«

Nekdanji major na je dejal: »Časi se spreminjajo. Saj smo se zato horili, da bi otroci boljše živeli. Naj le uživajo mladost, toda kar je preveč,

bi raje hodili na tak tečaj kot pa pohajkovali po ulicah.« Ker nihče ni ugovarjal, so predlog bivšega političnega delavca sprejeli. Naslednjega dne so na sestanku krajevnega odbora razložili svojo zamisel in vsi navzoči so se zanj ogreli in sklenili, da bodo takoj organizirali šoferski tečaj, učitelja pa plačali s sredstvi organizacije. Zdaj prihaja na naš teren vsak drugi dan šoferski učitelj, ki naj bi s svojo dejavnostjo zapolnil vrzel v vzgoji naše mladine. Upokojeni aktivisti, ki se vsak petek zvečer zbirajo v klubu krajevne skupnosti, upajo, da bo kot sodoben vzgojni dejavnik naučil voziti njihove otroke po cesti v novo življenje, kajti, če se on propade, bo treba poiskati še enega, novega vzgojnega dejavnika.

Osem desetletij izkušeni in najsodobnejši dosežki znanstvenega dela v mariborskem Zlatorogu

Uspeh v skrivnostni epruveti

Prelomnica za mariborski Zlatorog, tovarno kozmetičnih izdelkov, pralnih praškov in mila, je nedvomno 1960. leto, ko so opravili prvo večjo rekonstrukcijo tovarne.

Po večletnih temeljnih pripravah so modernizirali obrat milarne in obrat pralnih praškov.

Že v letu 1964 pa je tovarna dosegla izreden vzpon v fizičnem obsegu proizvodnje prav na osnovi rekonstrukcije tovarne. Kolektiv je povečal vrednost proizvodnje od milijarde osemsto milijonov starih dinarjev v letu 1960 kar na tri milijarde šeststo milijonov starih dinarjev v 1964. letu.

LE S STROKOVNIM IN ZNANSTVENIM DELOM SE ZANJEJO USPEHI V Zlatorogu pa niso odnehali. Vedeli so, da so šele na začetku poti. Rekli so si:

»Zdaj moramo reorganizirati še podjetje, saj nimamo nobenih strokovnih služb, kaj šele primernih strokovnjakov, ki bi bili sposobni organizirati sodobno proizvodnjo...«

Tedaj so imeli menda samo dva inženirja.

Niso oklevali. V zadnjih dveh in pol letih so podjetje popolnoma reorganizirali. Upravno-tehnično vodstvo podjetja so razdelili na posamezne sektorje, ustanovili strokovne službe in lasten znanstveni inštitut.

Rezultat teh dveinpolletnih prizadevanj je, da imajo danes v Zlatorogu že 15 inženirjev, sposobnih mladih strokovnjakov, kar 25 pa jih študirajo na raznih srednjih, predvsem pa na visokih šolah.

»Vedeli smo, da bomo mimo modernizacije proizvodnje in uvajanja sodobnih tehnoloških postopkov dosegli naše cilje tudi z znanstvenim delom, kajti kot veste, je proizvodnja v konkurenci kozmetičnih izdelkov neizprosna že na domačem trgu, kaj šele na tujem.« je povedal inž. Gliha, predsednik upravnega odbora podjetja, sicer pa vodja proizvodnje popularnega pralnega praška mixal.

Prav strokovno delo, pravzaprav znanstveno delo, pa je mariborski Zlatorog, ki je bil še pred leti na meji rentabilnosti, uvrstilo med vodilne proizvajalce kozmetičnih izdelkov, pralnih praškov in mila pri nas. Postali so visokorentabilno podjetje.

Inž. Gliha je kar narekoval podatke:

»V proizvodnji kozmetičnih izdelkov je Zlatorog v Jugoslaviji na prvem mestu, v proizvodnji pralnih praškov na drugem in v proizvodnji mila na tretjem mestu. Med blizu 250 Zlatorogovimi izdelki pa je najbolj popularen pralni prašek mixal za strojno pranje, ki ne zaostaja za nobenim podobnim tujim pralnim praškom. Redno ga kupuje kar 60 odstotkov jugoslovanskih gospodinj...«

Dodajmo še, da so v Zlatorogu v zadnjih dveh in pol letih povečali vrednost proizvodnje od treh milijard 600 milijonov starih dinarjev, kar na 6 milijard 200 milijonov starih dinarjev. Napolnili so tudi sklade podjetja, saj se jim je akumulativnost v tem obdobju povečala kar za 43 odstotkov, dohodek pa za 45 odstotkov.

V KATEREM GRMU TIČI ZAJEC?

V katerem grmu tiči zajec za tako nagel vzpon maribor-

skega Zlatoroga, je zdaj popolnoma jasno.

Kot že rečeno, v strokovnem in znanstvenem delu.

Mimo celotnega kolektiva imajo nedvomno največ zaslug strokovnjaki, ki delajo v inštitutu.

Inštitut je popolnoma samostojna ekonomska enota podjetja, ki prevzema naloge iz proizvodnje in jih v določenem najkrajšem času tudi kvalitetno izpolni, kot to zahteva proizvodnja.

»Pred dvema letoma in pol, ko smo inštitut ustanovili, je imel ta predvsem nalogo raziskovati nove proizvode in izpopolnjevati tiste, ki smo jih že imeli v proizvodnji,« pripoveduje inž. Hvalec, direktor podjetja. »Najnovejši uspeh našega inštituta pa je nedvomno v tem, da so njegovi strokovnjaki — sedaj dela v inštitutu 25 mladih strokovnjakov — v dveh mesecih in pol zamenjali v proizvodnji, razen treh, vse Zlatorogove izdelke. To pomeni, da proizvajamo zdaj vse naše izdelke izpopolnjene skoraj do zadnje podrobnosti. In še nekaj: strokovnjaki v našem inštitutu, na katerega smo zelo ponosni, so že pred letom dni »pogrnjali«, da je mogoče proizvajati razne industrijske detergente, to je detergente za pranje steklenic in podobne embalaže, tudi iz domačih surovin, ne le iz surovin, ki smo jih doslej izključno uvažali... Kaj pa pomenijo za podjetje domače surovine, si lahko mislite.«

KOLEKTIV. POLN ŽIVLJENJSKIH SIL

Če prideš v Zlatorog, spoznaš, da je njegov kolektiv poln življenja.

Inž. Hvalec, direktor Zlatoroga, pripoveduje:

»Vem, da vas moti, ko imamo še vse razmetano tod okoli tovarne in vem, da ta neurejenost tovarne naredi na vsakega dokaj slab vtis. Toda oglasite se pri nas spomladi, pa boste videli, kakšna bo naša tovarna takrat, ko jo bomo dokončno uredili...«

Buldozerji so namreč ob našem obisku orali po dvorišču in pripravljali teren za asfaltiranje. Direktor pa je nadaljeval: »Tovarno še naprej vztrajno moderniziramo, kajti samo z modernizacijo proizvodnje in sodobnimi tehnološkimi postopki, kakršne že imajo v podobnih tovarnah v tujini, bomo dosegli cilji. Ta na je: iti v korak s tujimi proizvajalci. Tega pa brez modernizacije proizvodnje ne moremo doseči.«

Tedaj pa se je direktor nedanoma zamislil:

»Se mnogo imamo namreč delovnih mest, kjer delavci opravljajo delo z rokami. To nas precej tepe. Bili bi z našimi načrti že veliko dlje, če bi že zdaj odpravili to pomanjkljivost v naši proizvodnji. Enkrat jo bomo prav gotovo odpravili, saj se naši strokovnjaki v inštitutu iz dneva v dan trudijo, da bi tako imenovana »obrtiška« delovna mesta res čimprej ukinitili. Takšna hotenja nas vseh, ki delamo v Zlatorogu, smo deloma že uresničili, ko smo te dni pognali nove energetske naprave, ki so za tovarno bistvenega pomena, predvsem za nadaljnjo modernizacijo proizvodnje.«

Velika pridobitev za Zlatorog pa so tudi nova skladišča s sodobnim notranjim transportom in paletizacijo. Pa še nekaj je zelo pomembno. Blizu 500 zaposlenih, kolikor jih je danes v Zlatorogu, je dobilo sodobne sanitarne naprave, kajti organizatorji proizvodnje se zavedajo, da proizvodnja kozmetičnih izdelkov, pralnih praškov in mila zahteva čistočo.

ZDRUŽENJE SAMO NA PAPIRJU

V Zlatorogu pa se mimo vsega, kar smo že povedali, kaj dobro zavedajo, da so lahko bolj uspešni, če navežejo dobre poslovne stike z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci kozmetičnih izdelkov, pralnih praškov in mila.

Za takšno sodelovanje obstaja v okviru Jugoslavije tudi poslovno združenje. Toda na žalost je omenjeno združenje bolj na papirju. Rajše prepustimo besedo o tem direktorju Zlatoroga:

»Res je! Razgovori v okviru poslovnega združenja jugoslovanskih proizvajalcev kozmetičnih izdelkov, pralnih praškov in mila so vse bolj jalovi. Nekaj se na sestankih združenja zmenimo, vsi pa delamo potem nekaj drugega. Vsak želi namreč delati vse tisto, kar morda že proizvaja njegov konkurent, da bi si vsaj za kratek čas zagotovil uspeh. To pa je zelo kratkovidna politika in velik dvorezen nož. Sami smo hoteli sodelovati s Saponio, Albusom in še z nekaterimi, da bi skupaj nabavljali surovine na domačem in tujem trgu, potem pa, da bi skupaj nastopali na trgu. Toda naše želje so ostale samo želje...«

V Zlatorogu pa se niso popolnoma odrekli sodelovanju z drugimi tovarnami.

Navezali so poslovne stike s kemičnimi tovarnami v Hrastniku in Podnartu. Dogovorili so se, da jim bosta ti dve tovarni pripravljali surovine za proizvodnjo industrijskih detergentov.

Sodelovanje v bazičnima tovarnoma, kakršni sta v Hrastniku in Podnartu, pa se je že zdaj pokazalo kot zelo uspešno saj Zlatorog za industrijske detergente, kot smo že rekli, ne uvozi niti kilograma več surovin iz tujine.

Seveda na takšen zapis, kot je tale, še zdaleč verjetno ni

povedal vsega o delu in prizadevanjih kolektiva, predvsem pa se ni dotaknil težav, ki se morda porajajo pri delu in v kolektivu. Toda te težave še zdaleč niso takšne, da bi »preglasovale« vse tisto, kar je bilo narejenega dobrega s prizadevanjem slehernega zaposlenega v Zlatorogu.

MILAN ŽIVKOVIČ

Pa še res je...!

V stavbi ljubljanskega hotela »Slon« je tudi slaščičarna, in zraven nje je nekdo uredil pano, na katerem je pod skupnim naslovom »Ekonomska komisija za Evropo in ILO« razstavil nekaj fotografij in lepakov o dejavnosti teh mednarodnih organizacij. Pravim »nekdo«, ker nikjer ni napisano, kdo je to storil.

Ena izmed razstavljenih slik prikazuje nekakšen sestanek skupine ljudi in po njihovih oblekah bi sodil, da gre za delavce. Pod sliko piše:

»Neodvisne in demokratične ustanove, kot so sindikati, organizacije delodajalcev in sistem kolektivnih pogajanj so nujno potrebne družbi za doseg socialnega napredka v svobodi.«

Neznani razstavljavec nam je tako razložil, kaj potrebujemo, da bi dosegli socialni napredek v svobodi. Sindikate že imamo, ustanoviti moramo še organizacije delodajalcev in potem bi se lahko kolektivno pogajali.

Nerodno je le, da nimamo delodajalcev. Brez njih pa, kot trdijo avtorji napisane pod omenjeno sliko, ni socialnega napredka v svobodi. Naj jih torej ponovno ustvarimo, ko pa smo jih že zdavnaj poslali tja, kamor sodijo!

Vsem, ki bodo brali te vrstice, pa me ne bodo hoteli razumeti, naj povem, da vem, kako delujeta »Ekonomska komisija za Evropo in ILO«. Ne vem pa, kdo je njuno geslo o nujnosti delovanja organizacije delodajalcev prinesel k nam, v našo samoupravno družbo, da bi zdaj propagira na panoju ob vhodu v slaščičarno v pritličju ljubljanskega hotela »Slon«. Rad bi ga spoznal. Povedal bi mu namreč, da samoupravljavci dobro vemo, kaj je potrebno družbi za doseg socialnega napredka v svobodi in da nikoli ne bi ustvarili vsega tega, kar danes imamo, če bi še naprej redili delodajalce.

JANEZ VOLJČ

NOVI in edini

IZDELEK TE VRSTE PRI NAS IMENITNA SLAŠČICA

ROYAL DESERT

ŽE PRVIČ KO GA BOSTE POKUSILI VAS BO NAVDUŠIL...

ROYAL DESERT

lahko pripravite kot puding ali kremo

ROYAL DESERT

6 izbranih okusov

ROYAL DESERT

pomeni korak naprej!

DOVRŠENQ KAKOVOST VAM ZAGOTAVLJA

Kolinska LJUBLJANA